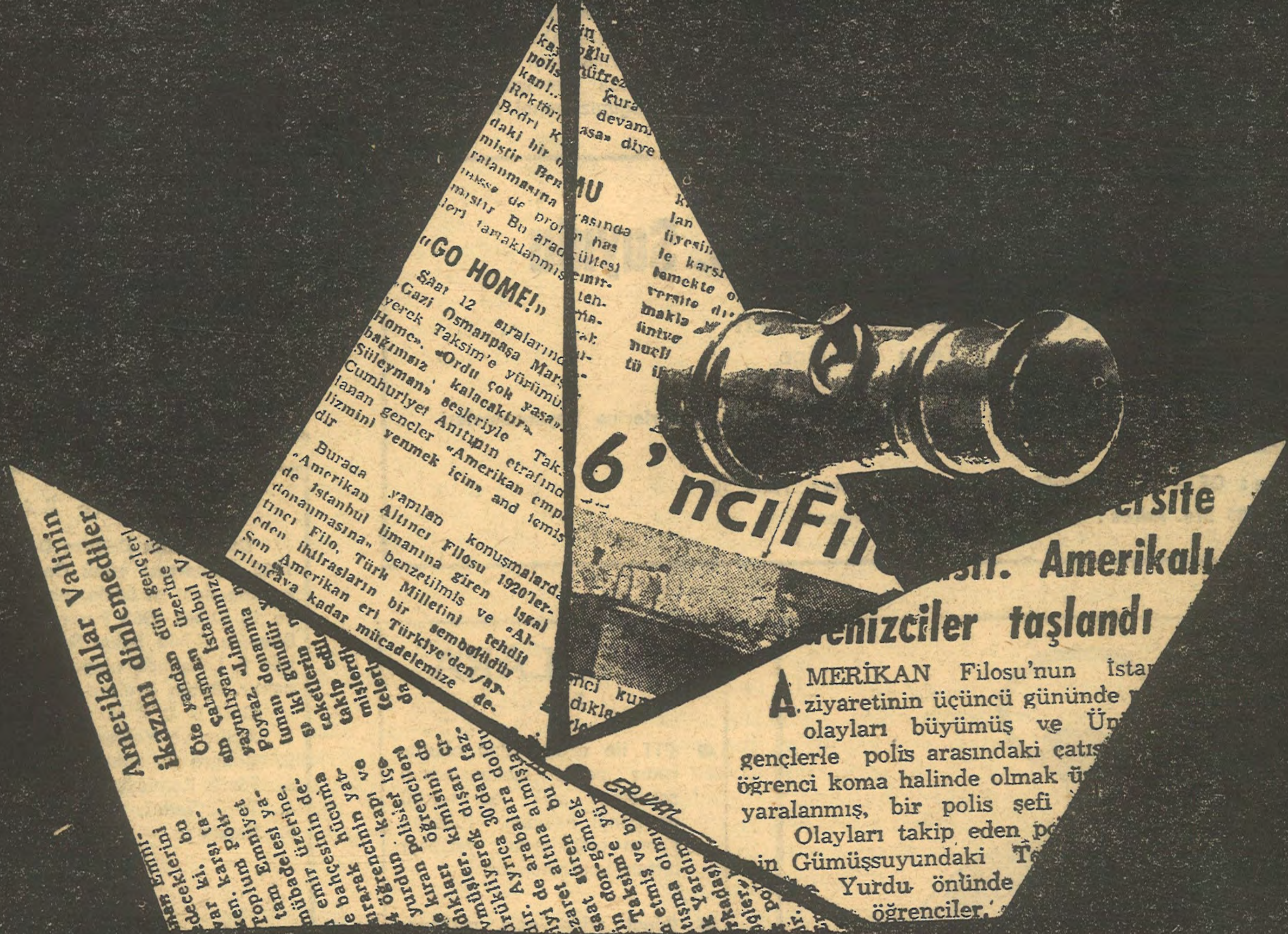
TÜRK SOLU

11 ŞUBAT 1969
FİATI 125 KURUŞ
YIL: 2 SAYI 65

6. FİLOYA KARŞI DİRENELİM

Okurlardan TÜRK SOLU'na

Ankara Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde okuyan 10 Karadenizli devrimci genç, dergimize aşağıdaki mektubu göndermişlerdir. Mektuplarını dergi sayfalarında cevaplandırmamızı isteyen genç okurlarımızın ileri sürdükleri gerekçeye katıldığımızdan isteklerini yerine getiriyoruz.

Derginizi 5-6 sayıdır izliyoruz. Millî demokratik devrim konusundaki açıklamalarınız ile bizi aydınlattınız. Bugün Türkiye'de partiler dışında binlerce solcu genç ve aydın var, onları örgütlemek şart... Bizler Ankara Üniversitesinde okuyan bir grup Karadenizli genciz. Derginizde Demokratik Devrim Derneği'nin kurulduğu ve örgütünü yaydığını okuduk. Bugüne dek çoğumuz hiçbir partide görev almadık. D.D.D.'ye katılmak istiyoruz...

Sizden isteğimiz, derneğe giriş şartları nelerdir ve Ankara'da derneğin merkezi neredGir? Derneğin verdiği konferansları izlemek istiyoruz.

Şubat tatili nedeni ile Samsun'a 10 Şubata kadar gideceğiz. Bazı arkadaşlar, Trabzon'a geçecek. Karadenizli dostlarla D.D.D.'nin Samsun ve Trabzon örgütünü kurmak için çalışacağız. Bu çaba sonunda çok sayıda devrimci ile sonuca varabiliriz. Sizden dileğimiz genel merkez bize yetki verir mi?

Verirse yazın dernekler Karedenizde eyleme girer. Bölgemizdeki sol eğilimli ve partisizleri örgütlemiş oluruz. Bu potansiyeli harekete geçirmeliyiz.

Fakülte ve yurda mektuplarımız, düzenli gelmediği için bu konularda bizleri derginizin mektuplar sütununda aydınlatırsanız bizim durumumuzda olan okuyucularınızda bundan yararlanırlar...

Bugün yarına çıkar,

YARIN DEVRİMCİLERİNDİR...

Yaşasın BAĞIMSIZ TÜRKİYE...

•

Ankara'da okuyan arkadaşlarımızın Demokratik Devrim Derneği'ne üye olmaları için Derneğin Ankara şube başkanı Av. Niyazi Ağırnaslı'ya; Karadeniz'de şubelerini kurmak için de Merkez Yönetim Kuruluna (Babıali Cad. No: 29 - Cağaloğlu - İST) yazılı olarak baş vurmalarını sağlık veririz. TÜRK SOLU

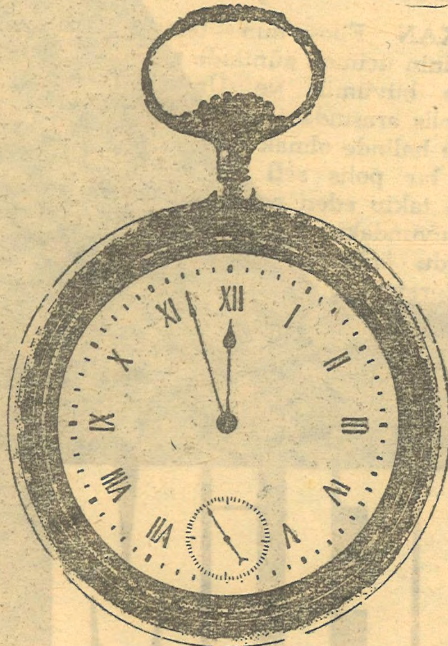
KONGRE İLANI

Demokratik Devrim Derneğinin 15 Şubat 1969 Cumartesi günü Cağaloğlu Merkez Lokalinde saat 10.00'da, nisap temin edilemezse 16 Şubat 1969 Pazar günü saat 10.00'da Beyoğlu Süslü Saksı Sokak No: 16 üst kattaki İl Lokalinde olağanüstü kongresi yapılacaktır. Bütün üyelere duyurulur.

G Ü N D E M :

1. Açılış ve Yoklama,
2. Kongre Başkanlık Divanı Seçimi,
3. Tüzük Komisyonu Seçimi,
4. Tüzük Tadili,
5. Kapanış.

Demokratik Devrim Derneği
Merkez Yönetim Kurulu

OKURLARA

- PTT ile abone olan okurlarımız posta makbuzlarının arkasına açık adreslerini ve hangi sayıdan itibaren abone olduklarını yazmayı lûtfen unutmasınlar.
- **İkinci yılda eski makbuzlar tamamen hükümsüzdür. Bu makbuzlardan elinde olan varsa, bunları gazete adresine göndermelerini önemle rica ederiz.**
- Yeni yılda aboneler için 3 parçalı, sair gelirler için 2 parçalı makbuzlar kullanılmaktadır.
- **Hazırlanmakta olan Birinci Cilt (ilk 52 sayı) idarehanelerden alanlar için 50.— liradır. Taşradan istenirse posta masrafı aynı şekilde ilâve edilir. Ciltler hazır olduğu zaman hemen ödemeli olarak göndermemizi isteyen okurlarımız şimdiden sıraya girebilirler.**

"141 ve 142. maddeler demokrasi düşmanlarının işine yarıyor!,,

Suphi Karaman

ADALET Partisi iktidarının 1969 bütçesi Adalet Bakanlığı bölümü üzerinde konuşmamızı yaparken, dört yıllık bir seçim döneminin son senesinde Anayasal ve Hukuksal davranışlar hakkındaki görüşlerimizi yüce Cumhuriyet Senatosuna sunmayı bir borç sayıyorum. 1968 malî yılında yurdumuz, Anayasa kuruluşları olan yargı organları, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu önemli hukuk uygulamalarının şahidi ve kaynağı olmuşlardır.

(......) İlkönce yeni bazı kanun tasarıları üzerindeki fikirlerimizi belirtmek isteriz. Kamuoyunu ilgilendiren en önemli konu **temel hak ve hürriyetleri koruma kanun tasarısıdır.** Aslında, temel hak ve hürriyetlerin korunması Anayasamızın teminatı altındadır. İktidarın böyle bir tasarıyı hazırlamaktaki maksadı: «Anayasamızın kabul ettiği temel hak ve hürriyetleri tahrip amacını güden her türlü tahriklerin sür'at ve isabetle önlenmesini temin ve aşırı ceryanlarla mücadeleyi istihdaf etmektir.» İlk bakışta bu amaç ve niyetin masumiyeti kabul edilebilir. Temel hak ve hürriyetleri tahrip amacını güden davranışlar bu tasarı ile önlenecek denilmektedir. Fakat daha sonraki ifadede, «temel hak ve hürriyetleri tahrip amacı güden her türlü tahriklerden» ne kastedildiği bulanık bir kavramdır. Tahrik diye nitelendirilecek husus, belki de, aslında bir temel hak ve hürriyetin kullanılması keyfiyeti olacaktır. O zaman temel hak ve hürriyetleri tahrip amacını güden davranışların önlenmesi değil, bilâkis bir temel hak ve hürriyetin kullanılması hali tahrik sayılıp, bu hak özü ile birlikte önlenecektir. İş bu noktaya gelirse, işte o zaman sayın Başbakanın, «dialogu korumaya mecburuz» sözü ortada kalacaktır. **Kabul edilmelidir ki, demokrasilerde diyalog vardır ve şarttır. Diyalog ise fikir özgürlüğü ve eleştiri ile mümkündür. Hangi türlüsü olursa olsun, totaliter rejimlerde fikir özgürlüğü ve eleştiri bahis konusu değildir. Oysa eleştiri yapılmadan, hiçbir şeyde, gerçeğin ve yanılgının ölçüsü anlaşılamaz.** Eleştiri ancak geniş ufuklarda toplu düşüncelerle mümkündür. Fikir özgürlüğünün bulunmadığı ortamlarda geniş ufuklara yücelebilmenin olanağı yoktur. Birçok aksak yönlerine karşılık, demokrasiyi, totalitarizme üstün kılan başlıca niteliği, fikir özgürlüğünü yapısının temel unsuru saymasındadır. Bu nedenle fikir özgürlüğüne önem vermeyen, uygulamada bunu zedeleyen bir zihniyetin demokrasi inancı, sahtecilikten başka birşey değildir. Böyleleri mevzuatın aralıklarından sızan fırsatlardan daima hür düşüncelileri boğmak için faydalanırlar.

YENİ bazı kanun tasarıları arasında TCK. nun bazı maddelerinin değiştirilmesini öngören çalışmalar içinde 141 ve 142 nci maddelerin de vuzuha kavuşturulmasını temenniye şayan görüyoruz. TCK. nun **141. ve 142** nci maddeler bu hali ile, bugün Türkiyede demokrasi düşmanları için mevzuatın aralıklarından sızan fırsatları teşkil etmektedir. Bu maddelerin dar ve kötü niyetli kafalar elinde uygulanması Türk düşün hayatını ve demokratik özgürlük ortamını bunalımdan kurtaramamaktadır. Bu maddelere açıklık verilmesi ve **«Şiddet»** unsurunun maddelere eklenmesi bir zarurettir.

Bu arada davaların süa'atle görülebilmesi için usul kanunlarında değişiklik yapılması kesin bir zaruret halini almıştır. Uzayan davalar mahkemeleri, uzun sürelerce işgal ederek, hak ve hukukun tecellisinde zaafa uğratmakta, Kamu oyunu yılgınlığa düşürerek vatandaşın hukuk ve adalete güvenini sarsmaktadır.

45 sayılı kanunda, hakimlerin denetimi konusunda yeterli hükümlerin bulunamamasının bazı mahzurlara sebep olduğu, münferit vakalar halinde bile olsa, görülmektedir. Bununla, bazı sorumsuz davranışlar yüzünden vatandaşın hukuk ve adalete güvenini sarsmakta olacağı tabiidir. 45 sayılı kanundaki bu boşluğun da bir an önce doldurulacağı inancındayız.

Bazı iktidar çevrelerince rejim meselelerine ait davalar için tahsis mahkemeleri tayin edilmesi gibi bir fikri son derece zararlı ve yersiz buluyoruz. İyi niyetle ihtisas mahkemeleri kurulmasını talep etmek yerine tahsis mahkemelerinin bakanlıkça tayin edilmesini istemek, ancak faşist özentisi arzulardan ileri gelebilir.

CUMHURİYET savcılarının tayin ve nakillerini Adalet Bakanlığının yetkisine bırakan 45 sayılı kanunun 77 nci maddesinin ve 5457 sayılı kanunla tadil edilmiş bulunan 2556 sayılı kanunun 63 üncü maddesinin, Anayasanın 137 nci maddesine aykırı bulunarak, Anayasa Mahkemesince 18.12.1967 tarihinde iptal edilmiş olması savcıların teminatı sorununu günün konusu yapmış bulunmaktadır.

Anayasanın 137 nci maddesi hükmü, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi ve hukuk devleti ilkeleri savcılar için, demokratik hükümler kapsayan ve teminat sağlayan bir mevzuatın hazırlanıp yürürlüğe konulmasını zorunlu kılmaktadır. Oysa, bu maksadı sağlamak üzere, hükümetçe hazırlanıp TBMM. ne sunulan tasarı iptal edilen eski hükümlerden daha fazla Anayasaya aykırılıklar getirmektedir.

Tarihi gelişimi içinde, kuvvetler ayrılığı ilkesine kesin sahip çıkan Anayasalarda savcıların niteliği artık sadece; suçluları itham edebilecek tarafsız resmî organ durumunda bulunmak ve kamu düzeninin koruyucusu yani kanun temsilcisi olmaktan ibarettir. Savcıların adalet makamları nezdinde yürütmenin bir temsilcisi de olma nitelikleri, bugüne dek usul hukuku zaruretlerinden değil, yürütmenin yargıya örtülü olarak müdahalesi isteklerinden doğmuştur.

KUVVETLER ayrılığı ilkesinin var olduğu demokrasilerde, yargının başladığı yerde yürütmenin görevi biter. Eğer savcılar da yargının bir oganı olarak ve yargı içerisinde görev görüyorlarsa - ki böyle olması görevi icabıdır- **Savcıları yürütmeye bağlı tutmakta görevden gelen bir zaruret yoktur.** Bunun aksini düşünmekle yargıyı yürütmeden ayırmak mümkün olamıyacak ve bağımsız mahkemeler, bağımsız adalet ilkeleri gerçekleşemiyecektir.

Diğer taraftan Anayasanın 137 nci maddesi I inci fıkrası aynen şöyle demektedir: «Kanun, Cumhuriyet savcılarının ve kanun sözcülerinin özlük işlerinde ve görevlerini yapmalarında teminat sağlayıcı hükümler koyar». Kurucu Meclis Anayasa Komisyonunun raporunda bu hüküm ile «Savcıların teminat sağlayıcı bir statüye sahip kılınmaları esasının tanzim edildiği» ve böyle bir esasın «yargı görevinin yerine getirilmesinde lüzumlu bulunduğu» açıklanmıştır. Anayasada belirtilen teminatın, yargı görevinin yerine getirilmesindeki teminatın olsa olsa yürütmeye karşı konulmuş olması lâzımdır. **Savcıların tayin ve nakillerini Adalet Bakanı ve idarî erkândan meydana gelen bir kurulun yetkisine bırakan hiçbir işlem ve sistem savcılara teminat getiremez.**

olaylar

Nasır, bugüne kadarki tutumundan önemli tavizler vermektedir. Bu Sovyet diplomatik çabasının etkili olduğunu göstermektedir. Fakat bu tutum bir yandan politik çözüm olanağı yaratırken, diğer taraftan kurtuluş örgütleri, kitle örgütleri ve Arap halkları önünde güç duruma düşürebilir. Bunun için de Kahire'de toplanan kongrelerde devamlı konuşup tutumunu açıklamak gereğini duyuyor.

Ortadoğu buhranı ve Başkan Nâsır

Nixon'un göreve başlamasından sonra, milletlerarası alanda, Ortadoğu ile ilgili faaliyet hızlandı.

Sovyet Barış plânına bazı noktalarda katılmayan ABD, Fransanın, 4 büyüklerin Ortadoğudaki buhrana çözüm yolu aramak için toplanması teklifini kabullendiğini Nixon'un ağzından açıkladı. Oysa Ortadoğu üzerindeki Fransız—Sovyet görüşlerinin birbirine çok yakın olduğu her iki tarafça da belirtilmişti ve bugüne kadar ABD İsrail'in yarattığı «fiilî durum» u, «Ortadoğudaki taraflara dışardan hiçbir çözüm yolunun zorla kabul ettirilemiyeceğini» savunarak desteklemişti.

Irak ve Sudan hükûmetlerinin, Sovyet barış plânını, adını ağza almadan, fakat başlıca dayanağı olan 22 Kasım 1967 tarihli Birleşmiş Milletler kararını tanımadıklarını açıklayarak, reddetmelerine karşılık B.A.C. Başkanı Cemal Abdülnasır, tam anlamıyla, iki ateş arasında kalmış durumda... Bir yandan Sovyetler Birliği, buhrana politik bir çözüm yolu bulmak ve bu çözümü 67 temmuzundan evvelki statükoya dayatmak konusunda Nasır'ı ikna için yoğun diplomatik çaba harcarken, diğer taraftan, Filistin kurtuluş örgütleri ve onları destekleyen sendika v.s. kuruluşlar, üst üste yapılan kongrelerde başarı kazanarak, Kasım 67 kararlarını tanımayan, barışçı — politik çözüm yollarını reddeden karar suretlerini peş-peşe çıkartıyorlar. Bu hava içinde verilen Başkan Nasır'ın demeçlerinde, her iki görüşü uzlaştırabilme çabaları açıkça göze çarpıyor. Geniş yankılar uyandıran «News Week» dergisine verdiği demeçte, bir yandan İsrail ve Amerikanın tutumunu sert bir dille eleştirirken, bir yandan da politik çözüme ait somut teklifleri (ilk defa olarak) açıkça ortaya koyması bu görüşü doğruluyor. Bu önemli konuşmadan bazı soru-cevapları özetliyerek okuyucularımıza sunuyoruz:

S — Bay Başkan, ABD'nin Ortadoğu'daki «tarafsız» politikasından çok söz ettiniz. Başkan Nixon'un ne yapacağını umuyorsunuz?

C — İsrail, hergün, işgali sürdüreceğini söylüyor ve ABD'den hiçbir reaksiyon görmüyor. Bu ABD'nin de bu fikirde olduğu anlamına gelir mi? Gelmiyorsa, bütün yapacağımız bunu söylemek. Bu iyi bir başlangıç olurdu.

S — Fakat ABD, Güvenlik Konseyinin 22 Kasım 1967 kararını destekliyor.

C — Bir kararla ayni fikirde olmak bir şey; sürekli işgali hoş görmek bütünüyle başka birşey... ...Eğer onlar, Arap topraklarını işgal etmişken, siz İsrail'e Phantom bombardıman uçakları verirseniz bu sadece onları desteklediğiniz anlamına gelir.

S — Sovyetlerin BAC'de hiçbir şeyi kontrolları altında tutmadığını sık sık söylersiniz; şu halde ABD'nin İsraili, arzusu dışında harekete zorlayabileceğini nasıl düşünürsünüz?

C — İsrail'i zorlamakla, kendi görüş açısına bağlı kalmak farklı şeyler. Örneğin, Temmuz savaşında bir ateş-kes teklifi yapılmıştı; bu aynı zamanda, eski hudutlara geri çekilme çağrısıydı. Birleşmiş Milletler tarihinde ilk defa ABD buna karşı çıktı. Siz, gerçekte, İsraile devamlı cesaret veriyorsunuz...

... İsrail önce «fethedilmiş topraklar» dedi; sonra biçim değiştirdi «işgal edilmiş» dedi; bugün «kurtarılmış topraklar» diyor; ABD'inde hiç ses yok. ABD'nin İsraili zorlaması diye bir problem yok. Sadece dürüst olun, sadece bu... Bunun yerine siz onlara Skyhavk jetleri verdiniz ve şimdi de Phantomlar...

S — Sovyet barış plânı, sizce, durumu düzeltecek mi?

C — Birleşmiş Milletler kararı ve Sovyet plânı hakkında iyimser değilim; çünkü İsrail'in görüşlerini ve stratejisini biliyorum. Noelden evvel geldiği zaman Gromyko'ya da söyledim: «ABD sizin plânı kabul etmiyecek» Niçin? Çünkü ABD nin İsraili 100 % desteklediğini biliyorum.

S — İsrail, kuvvetlerini, 67 savaşı öncesi sınırlara çekerse güvenliği nasıl sağlanacak? Bu halde Arap devletlerinin teklifleri neler olabilir?

C — (1) Savaş haline son verildiğinin ilânı (2) Her ülkenin barış içinde yaşama hakkının tanınması (3) Ortadoğudaki bütün ülkelerin, İsrail dahil, taraflarca kabul edilmiş güvenli sınırlar içinde, toprak bütünlüğünün tanınması. (4) Milletlerarası su yollarından geçiş serbestisi tanınması. (5) Filistin mültecileri sorununun tam bir çözüme bağlanması.

S — Her mültecinin, vatana dönmek ya da tazminat almak arasında seçim hakkına sahip olması üzerinde israr ediyor musunuz?

C — Birleşmiş Milletler bunu tekrar ve tekrar belirtti: «Dönüş hakkı veya tazminat»
(Görüldüğü gibi bir iki soruya verdiği cevaplarla, Nasır, bugüne kadarki tutumundan önemli tavizler vermektedir. Bu sovyet diplomatik çabasının etkili olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, Abba Eban «Le Figaro» gazetesi muhabirine verdiği bir demeçte, Kudüs'ü, Şarın El Şeyh'i ve Golan Tepeleri'ni geri vermiyeceklerini tekrarladı. T.S.)

S — İsrail sizin ve Sovyetlerin sürekli barış istemediğinizi, sadece 4. raund için zaman kazanmak peşinde olduğunuzu iddia ediyor. Ne dersiniz?

C — Bugüne kadar daima onlar saldırdı. Hiçbir zaman Araplar saldırmadı. Bu kez de 4. raundda hazır bulunuyorlar, biz de hazırlanıyoruz. Biz barışı arzuluyoruz. Fakat kendimizi korumak zorundayız. İsrailliler, defalarca, ülkelerinin Fırat'dan Nil'e kadar uzandığını söylediler.

S — Gerçekten bu görüşte olduklarına inanıyor musunuz?

C — Şüphesiz. Savunma Bakanı Dayan'ın, savaştan sonra Birleşik İşçi Partisi gençliğine yaptığı konuşmayı hatırlayın: «Babalarımız 47 sınırlarını çizdiler. Biz 49 sınırlarını. Siz 67 sınırlarını çizdiniz. Başka bir nesil de sınırlarımızı gerçek yerine götürecek»

S — Filistin komandolarının, İsrail'e hücumlarını açıkça desteklediniz. Fakat aynı zamanda Birleşmiş Milletlerin 67 kararını ve Sovyet barış plânını destekliyorsunuz. Bu iki tutumu nasıl bağdaştırıyorsunuz?

C — İsrail, Sovyet plânını açıkça reddediyor. ABD de, Moskovaya öyle bir cevap veriyor ki «red» anlamına geliyor. İsrail ayrıca Güvenlik Konseyi kararını da kabul etmiyor. Bu durumda, ülkelerini kurtarmak isteyen cesur mukavemet savaşçılarını desteklemekten başka ne yapabilirim?

S — 4 Büyüklerin ordularının, İsrail kuvvetlerinin geri çekilmesinden sonra, Sina yarımadasında yer almasına ne dersiniz?

C — Hayır. 4 büyüklerden herhangi birinin askerlerini ülkemizde istemiyoruz.

S — Nihaî çözümü nasıl gördüğünüzü söyleyebilir misiniz?

C — Tek çözüm yolu İsrailin bir din üzerine kurulmuş bir devlet olmaktan çıkıp Yahudilerin, Müslümanların, Hristiyanların ortak devleti haline gelmesidir. Onlar yıllarca aralarında mesele çıkmadan yaşadılar. Fakat İsrail, Filistinlilerin haklarını almakta israr ettikçe, bu kriz daha 10, 20, 30, 40 yıl sürer.

Başkan Nasır'ın bu tutumu bir yandan politik çözüm olanağı yaratırken, diğer taraftan kurtuluş örgütleri, kitle örgütleri ve Arap halkları önünde kendisini güç duruma düşürebilir. Bunun için de Kahire'de toplanan kongrelerde devamlı konuşup, tutumunu açıklamak gereğini duyuyor.

Kurtuluş örgütlerinin ve üst üste toplanan kongrelerin davranışı ise ayrıca incelenmeğe değer.

Mozambik Kurtuluş Cephesi başkanı öldürüldü

28 Ocak 1969 tarihli **Türk Solu**», «Afrikada Kurtuluş Savaşları» başlıklı yazı serisine, Mozambik'ten başlamasının gerekçesini şöyle açıklıyordu: **«Önümüzdeki yıllarda Frelimo'nun ismini bütün Türk okuyucularının çok sık duyacaklarına inanıyoruz.»** Ne yazık ki, bu yazının yayınlanmasından sadece 5 gün sonra, Türk okuyucusu Mozambik Kurtuluş Cephesinin ismini bu kez pek acı bir biçimde, tekrar duydu:

Mozambik Kurtuluş Cephesi (FRELİMO) nun başkanı, **Eduardo Mondlane**, Tanzania'nın başkenti Dar-el-Selâm'daki evine konulan bombaların patlaması sonucu, öldürülmüştü. Tanzania hükûmeti, olayı doğruladı ve suçluların bilinmediğini açıkladı. Oysa siyah Afrikanın bir diğer bağımsızlık şehidi Patrice Lumumba' ne güzel belirtmişti suçluyu: **«Eğer yarın vurulursam, bana ateş eden Afrikalının eline silâhı bir beyazın verdiğinden hiç şüpheniz olmasın»**

Suikastin yankıları geniş oldu. Mondlane ile daha geçen hafta Kahirede konuşmuş olan «İzvestia» gazetesi muhabiri Anatoli Mikanorov, «Mozambik savaşını yöneten Mondlene'nin gerçek bir devrimci olduğunu ve şimdi davayı, onun yerini alacak yurtseverlerce yürütüleceğini» yazdı. Yazara göre, «Lizbonda tezgâhlanmış olan bu suikast, günden güne gelişmekte olan Frelimoya karşı sömürgecilerin aczini ifade etmektedir.»

Özellikle TÖS yetkilileri,
TÜRK-PERSEN'in Türkiye'deki tüm memur ve hizmetlileri temsil yeteneğinde olan dev bir kuruluş olduğuna inandıklarını belirtmektedirler.
TÜRK SOLU,
Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu'nun devrimci her adımını ilgiyle izlemeyi görev sayacaktır.

• olaylar

Her şeye rağmen Mondlane'nin ölümü Mozambik halkı için büyük bir kayıptır. Ne var ki her kurtuluş savaşçısı, ölümle her an buluşmayı, başından kabullenmiş bir kişi demektir. **«Yeter ki, savaş narası, duyabilen bir kulağa ulaşsın ve silâhını kullanacak başka bir el uzanabilsin...»**

ODTÜ'lü üç öğrenci tahliye edildi

Kommer olayıyla ilgili olarak Ortadoğu Teknik Üniversitesinde kurulan bir komitenin yayınladığı bildiriyi Ankara ve çevresinde dağıtırken yakalanıp tutuklanan üç öğrenci geçen hafta Salı günü tahliye edilmişdir.
Öğrenciler, her ne kadar iki ay onbeş gün hapis cezasına mahkûm olmuşlarsa da, cezaları tecil edilmiş ve duruşma günü serbest bırakılmışlardır. Özgürlüğüne kavuşan bu üç devrimci genç şunlardır: Sema Hallı, Mehmet Caner ve Adil Kâhya.

Avcıoğlu'nun konuşması

Geçen hafta 27 Mayıs Millî Devrim Derneği genel merkezinde «Türkiye'nin Düzeni» konulu bir konuşma yapan Doğan Avcıoğlu, son sıralarda yayımlanmış bulunan kitabı hakkında açıklamalar yapmış ve sorulan soruları cevaplandırmıştır.

Yüzlerce dinleyicinin ilgiyle izlediği konuşmada Avcıoğlu, Türkiye'nin tarihsel evrimi üzerine görüşlerini toplayan tahlillerini anlatarak, 100 yıldan beri küçük burjuva kökenli devrimcilerin, milliyetçi devrimcilerin yurdumuzun kaderinde en önemli rolü oynadığını belirtmiş ve 27 Mayıs'ın da bu zincirin bir halkası olduğunu söylemiştir. 27 Mayıs Devrimini partilerin yozlaştırdığını ve devrimi yapan kadronun aslın da gerçekten devrimci eğilimler taşıdığını anlatan konuşmacı, 27 Mayıs'ın işçilere ve köylülere dayanmadığını söylemiştir. Reformcu davranışları kasteden Avcıoğlu, **«bundan sonra başarılı hareketler yapılacaksa, emekçi kütlelere, işçilere, köylülere, bilinçli halk kesimlerine dayandırılmalıdır»** demiş ve konuşmasını şöyle bitirmiştir: **«Şimdi bize düşen görev, üst yapıda kalan Atatürk devrimlerini alt yapıya indirmektir. Bu gidişin sonu nereye varır bilmem, ama herhalde iyi bir yerlere varmaz, bu düzen çöker. Ama Türkiye'de bu milleti çöküntüden kurtaracak zinde kuvvetler vardır.»**

Siyasî partiler hakkındaki görüşüyle ilgili bir soruya Avcıoğlu şöyle cevap vermiştir:

«Hâlen hiçbir partiyi devrimci görmüyorum.»

Türk Per-Sen'in Direniş Toplantısı

Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu, önceki hafta Pazar günü Ankara'da DİRENİŞ TOPLANTISI olarak adlandırdıkları bir toplantı düzenlemiştir. Toplantıya Tabii Senatör Ahmet Yıldız, Kadri Kaplan, TİP, CHP, CKMP, ve BP yöneticilerinden bazıları, Reşat Özarda, Prof. Bülent Nuri Esen, TÖS Genel Sekreteri İsmet Baran, Türkiye-İş Sendikası Genel Başkanı Cemal Akın, Türkiye Hizmetliler Sendikası Genel Başkanı Sait Demiröz, Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Abdullah Uzunal ve birçok işçi ve memur sendikalarının yöneticileri, temsilcileri, dâvetliler ve basın katılmıştır.

İlk konuşmayı Türk-Persen Genel Başkanı Kâmil Başaran yapmıştır. Başaran konuşmasında, Türk memur hizmetlilerinin acıklı durumunu belirtmiş, özellikle personel reformunun çıkarılmayışını yermiştir. Başaran'dan sonra, İstanbul Belediye Personel Sendikası Genel Başkanı A. Rıza Karaduman söz alarak, Emekli Sandığının lüks yatırımlar yaptığını, bu sandığın yönetimine memur ve hizmetlilerin de katılması gerektiğini söylemiştir. Türk-Persen Genel Başkan Yardımcısı Osman İnağ ise, Personel Kanununu engelliyenleri yermiş ve bu kanunun mutlaka çıkarılması gerektiğini belirtmiştir. Türk Persen Genel Başkan Yardımcılarından Bahtiyar Öktem ve Sakıp Hiçerimez ise, 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanununun anayasamıza aykırı olduğunu, bu kanunda sendikacı güvenliği bulunmadığını ve Anayasanın temel hak olarak tanıdığı gösteri yürüyüşü ve mitingleri dahi engellediğini söylemiş ve Anayasamızın tanıdığı **bütün hakların kullanılacağını** bildirmiştir.

Yüzbinlerce kamu personelini temsil eden konfederasyonun yetkililerinden sonra konuşan Beden Terbiyesi Personeli Sendikası Başkanı Faruk Şekeroğlu ve Sağlık Kurumları Personeli Sendikası Genel Başkanı Nihat Özoktay ile Türkiye Öğretmenler Sendikası Genel Merkezi adına söz alan Genel Sekreter İsmet Baran, hayat pahalılığı açısından memur ve hizmetlilerin durumunu gözler önüne sererek eleştirilerde bulunmuşlardır.

Toplantı salonuna gelen bini aşkın dinleyici ve dile getirilen sorunlar da göstermiştir ki, TÜRK-PERSEN, memurların haklarını ciddi bir sendikal eylemle savunmak azmindedir ve bu tür «Direniş Toplantıları» yüzbinleri temsil eden büyük bir konfederasyonun devrimci yönde önemli adımlar attığının delilleridir.

Özellikle TÖS yetkilileri, TÜRK-PERSEN'in Türkiye'deki tüm memur ve hizmetlileri temsil yeteneğinde olan dev bir kuruluş olduğuna inandıklarını belirtmektedirler. TÜRK SOLU, Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu'nun devrimci her adımını ilgiyle izlemeyi görev sayacaktır.

ayıkla pirincin taşını • *rıfat ılgaz*

Teslim

Tural'ın çatkapı ziyaretlerinden tedirgin olanlar, öğrendiler, nedenini bu sinir bozucu dolaşmaların.

Sayın Tural diyor ki :

«Bu işlerde en sinirli olmayan benim. Hiç kimse de beni sinirlendirme gayretine düşmesin!».

Sinirlerinin sapasağlam olduğunu söyleyen Tural, meğer harp ilân etmiş, sinir harbi!

Harp ilân ettiği bir yana, üstelik zaferin de kendisinde olduğunu ilân ediyor, dosta, düşmana!

Değişmez fen mi vardır?

Gene «Dünya» dan :

«6. Filo Türkiye limanlarını daima ziyaret edecektir.»

«Daima edecektir», «Öyle kalacaktır», zarttır zurttur ama köprünün altından hiç mi sular akmıyacaktır? Üstad, yeryüzünde değişmiyen ne var ki?..

Ey Cemal Paşanın Falih Rıfkısı, Kemal Paşanın Atay'ı! Bak sen bile ne hale geldin!..

Kılıf

Demirel döndürdü dolaştırdı, bu «millî» lik anlayışını Senato'da askerin elbisesine bağlayıp bıraktı.

Oysa bu millilik anlayışı kendi partisinin ve hükümetinin anlayışına taban tabana zıt! Alalım Millî Sanayi anlayışını: İmal ettiğimiz şeyin içi dışardan, dışı bizden değil mi?

Oysa Millî ordunun Demirel'e göre dışı onlardan, içi bizden!

Çelişme açık açık ortada!

Bizim millilik anlayışımız işe daha başka. İçin de, dışın da bizden olması!..

Bir özel daha

Oldu işte! Özel Harp Okulu açmak için de Millî Eğitim Bakanlığına başvuruldu.

Hemen açılsın!

Nasıl olsa diploma alacakların, mühendislerimiz, doktorlarımız gibi yerleri hazır!

Dostlarımıza beş kıtada ucuz, dayanıklı subay lâzım, yeni Koreler, yeni Vietnam'lar için!

6. Filoya karşı direnelim!

Vatandaş, ha «ya istiklâl - ya ölüm» geleneğine bağlı, Atatürk'e bağlı Türk askerini, Türk subayını görmüş; ha fakir milletlerin kanına girmekle görevli, bağımsızlık düşmanı emperyalizmin vurucu güçlerini görmüş farklı bir durum olmayacak!... Milletimizden istenen budur.

Dergimiz baskıya girdiğinde 6. Filo da programında bir değişiklik yapmazsa İstanbul Boğazına demirlemek üzere yola çıkmış olacak.

İşbirlikçi çevrelerin, efendilerini yıllardır şirin gösterme çabalarına rağmen milletimiz her geçen gün gerçeği biraz daha kavramakta ve her geçen gün biraz daha tedirgin olmaktadır. Milletimizin yakın tarihinden edindiği deneyler bu tedirginlikte kuşkusuz önemli bir etkendir. Ve milletimiz yabanacı askeri güçlerin topraklarımıza yerleşmesinin, yabancı bir donanmanın ikidebir Boğazımıza demirlemesinin ne anlam taşıdığını yakın tarihinden edindiği bu öz deneyleriyle bilmektedir.

Millet, 1. Dünya savaşı sonrasında bu ızdırabı bütün ayrıntıları ile yaşamış ve çıkar yolu Emperyalizm ve yerli işbirlikçilerine karşı kuvvayı milliyede saf tutmakta bulmuştu. Emperyalist canavar ve yerli hainleri neye uğradıklarını şaşırmışlar bağımsızlık uğruna cömertçe kan döken vatanseverlerimize boyun eğmek zorunda kalmışlardır.

Fakat ne yeryüzünde emperyalizmin, ne de yurdumuzda yerli işbirlikçilerin kökü tamamen kazınmamıştı. Bunlar kısa bir süre sonra, geniş halk kitlelerimiz tarafından oldukça güç anlaşılır bir tebdil kıyafetle, aziz vatanımızda tekrar çöreklenmişlerdir. Millet her geçen gün, dost maskesi arkasında tebdil gezen emperyalizmi, özellikle Amerikan emperyalizmini ve yerli uşaklarını biraz daha yakından tanıyıp, gerçek niyetlerini biraz daha yakından kavramaktadır.

Amerikan emperyalistleri ve yerli işbirlikçileri 6. Filoyu sularımıza sık sık demirleterek yaygın bir nitelik kazanmakta olan milletin bu tedirginliğini laçka etme taktiğini uygulamaktadırlar.

Emperyalistler ve yerli uşakları Amerikan bayrağını milletimize o kadar çok gösterecekler ve onları bizlerle o kadar içli dışlı yapacaklar ki, vatandaş ha ay-yıldızlı bayrağı görmüş, ha Amerikaan bayrağını gördmüş farklı bir durum almayacak. Her ikisine de selâm duracak.

Vatandaş,, ha «yurtta sul-cihanda sulh» geleneğine bağlı, «Ya İstiklâl-ya ölüm» geleneğine bağlı, Atatürk'e bağlı Türk askerini, Türk subayını görmüş; ha fakir milletlerin kanına girmekle görevli, bağımsızlık düşmanı, barış düşmanı emperyalizmin vurucu güçlerini görmüş farklı bir durum almayacak.. Milletimizden istenen budur.

Bu millet hem yarı aç yarı tok, kıçında doğru dürüst bir donu olmaması pahasına göz bebeği gibi baktığı bir orduyu besleyecek hem de kadınlarımızın, kızlarımızın Amerikan askerlerine peşkeş çekilmesine seyirci kalacak.. Milletimizden istenen budur.

Yeraltı servetlerimizin yağması için olsun, bu fakir milleti sömürü mekanizmasının içinde tutabilmek için olsun toplumumuzun alt yapı kurumlarında büyük bir egemenlik kuran emperyalizm gizli ve açık askeri anlaşmalarla da bu egemenliğinin güvenliğini sağlamakta etkili bir muhalefetle karşılaşmadan alabildiğine yol almış bulunmaktadır.

Ayrıca yurdumuz jeopolitik bakımdan olsun askerî strateji bakımdan olsun yeryüzünde gayet önemli bir yer işgal etmektedir. Amerikan emperyalistleri topraklarımızı bu bakımdan da etkili diyebileceğimiz bir muhalefetle karşılaşmadan bildikleri gibi kullanmaktadırlar. Haritadan silinmemiz Amerikalı yetkilinin dudakları arasından çıkacak fısıltıya bırakılmıştır.

İşte 6. Filo, yerli işbirlikçileri tarafından adı dosta çıkarılmış böylesine bir sömürü mekanizmasının bayrağını taşımaktadır ve aydın gençlik memleketin içine düşürüldüğü batağın bilincindedir. Karşı konulmazsa her geçen gün bu batağa biraz daha batılacağının bilincindedir. Ve onlar Atatürk'ün emaneti kimseye değili asker olsun, sivil olsun işçisi, köylüsü, talebesiyle Türk gençliğine teslim etmesiyle, yüklendikleri sorumluluğunu bütün ağırlığı ile duymaktadırlar.

İşbirlikçiler istiyorlar ki, gençlik bu emanete sahip çıkmasın. Vatan millet sorunları üzerine eğilmesin. Bağımsızlığımızın tanınmaz hale sokulmasını olağan karşılasın.

Oysa bugün ABD dışında bir Türkiyeden bir Türk milletinden söz edilebiliyorsa Amerikan emperyalizmine karşı en etkili biçimde vaziyet almış ve aldığı bu vaziyeti geniş emekçi yığınlarına aktarma çabasında olan bu vatanseverler sayesinde vardır. Yoksa aziz vatanın bir Formoza'dan bir Güney Kore'den bir Filipinlerden ne farkı kalırdı.

Emperyalist bir ülkeyle yakın bir ilişki kurmak geri kalmış bir ülke için emperyalizmin sömürü alanı olmak demektir. Emperyalizmin varlığı bu sömürü alanlarının varlığına bağlıdır. Geri kalmış ülkenin ,geri kalmışlıktan kurtulması bir başka deyimle bağımsız olması öncelikle bu sömürgelikten sıyrılmasıyle mümkündür.

Amerikan emperyalizmiyle işbirlikği halinde olan çevrelerin çıkarları, üzerinde yaşadıkları toprakları emperyalist çıkarların hizmetine soktukları oranda artmakta ve emperyalist çıkarları millî çıkarlarımızın üstünde tutmalarının ana nedeni böylesine hainane bir çıkar ilişkisinde yatmaktadır.

Ama Emperyalizm ve yerli işbirlikçileri millici güçlerin sesini tamamen kesmeden, millî onurumuzu, vatan millet aşkımızı, bağımsızlık, bayrak aşkımızı tamamen yok etmeden, topraklarımız üzerinde kurmuş oldukları hegomanyayı yine de emniyette görmemektedirler. Son yıllarda millî onurumuz bu nedenle başlıca hedef olarak seçilmiştir.

Vatanımıza milletimize sahip çıkalım!

Bağımsızlığımıza, bayrağımıza sahip çıkalım!

Millî onurumuzu ayakta tutalım!

Emperyalistler ve işbirlikçileri son tahlilde küçük bir azınlıktadır ve millîci güçler saflarını sıklaştırdıkları oranda yenilgileri kaçınılmaz olacaktır.

TMGT Kommer'i istemiyor

T. Millî Gençlik Teşkilâtı Genel Başkanı Kâzım Kolcuoğlu, ABD'nin yeni başkanı Nixon'a bir mektup göndererek Büyük Elçi Kommer'in geri çağrılmasını istemiştir. Mektupta, «Türkiye Cumhuriyeti ulusal bağımsızlığını ve haysiyetini yalnız Amerika'ya karşı değil, bütün yabancı emellere karşı korumak azminde ve kararındadır. Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti, tüm emperyalist ülkelere «GELDİKLERİ GİBİ GİDERLER» diyen ve dediğini yapan Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün ülkesidir.

Yalnız Amerikan halkına karşı değil, bütün insanlığa karşı görev yüklendiğiniz bir dönemde, geçmiş hataların ve isabetli sayılmayacak politikaların açtığı yaraları bütün gücünüzle tedavi etmeye çalışacağınızı umut ederek bu olaya da gereken titizlikle eğilip, Büyük Elçi Bay Robert Commer'i geri çağırmakla en isabetli karara varacağınıza inanıyor ve Türk Gençliği adına durumu hatırlatmayı görev olarak kabul ediyoruz.» denilmektedir.

TÖS öğrencilerin atılmasına karşı çıktı

Fikir Kulübü kurdukları gerekçesiyle okuldan atılan Çapa Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileriyle ilgili olarak TÖS İstanbul Şubesi başkanı Şemsettin Deveci aşağıdaki bildiriyi yayınlamıştır:

«Yüksek Öğretmen Okulundan on öğrenci, okullarında Fikir Kulübü kurduklarından bakanlık onayı ile kovuldular. Öğretmen kıyımına paralel olarak şimdi de öğretmen adaylarının kıyılması devrimci öğrenci örgütlerinde olduğu gibi öğretmen topluluğunda da büyük tepki yaratmıştır.

Yoksul halk çocuklarının tesadüfen girebildikleri bu yüksek okuldan atılmaları halka eğitimde de olanak tanımama eğilimi niteliğindedir.

Şunu iyi bilmelidirler ki: İnançlara gem vurmak mümkün değildir. Bir öğrenci için yönetmelik değiştirenler, on öğrenciyi bir çırpıda sokağa atmanın sorumluluğunu düşünmelidirler.»

Süleyman Ege serbest bırakıldı

Marx ve Engels'in ünlü «Komünist Manifesto» sunu yayınlayan Bilim ve Sosyalizm Yayınları yöneticisi Süleyman Ege, geçen hafta içinde, tevkif edildiği Ankara Merkez Cezaevinde 48 saat kaldıktan sonra tahliye edilmiştir. Bilindiği gibi, üç ay önce, «Komünist Manifesto» yu yayınladığı günlerde de Süleyman Ege'nin, kitapta komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla Anka- Basın Savcılığınca tevkif edilmesi istenmişti. Fakat o zaman gerek Sulh Ceza Mahkemesi, gerekse, savcılığın tevkif talebinde ısrar etmesi üzerine Asliye Ceza Mahkemesi Ege'nin savunmasını dinledikten sonra savcılığın bu talebini reddetmişler ve Ege serbest bırakılmıştı. Ne var ki, geçen hafta içinde sorgu yargıçlığından geçen «Manifesto» dosyasını yeniden ele alan savcılık, iddianamesinde tevkif talebinde tekrar ısrar etmiş ve sorgu yargıçlığı da bu talebe uyarak Ege hakkında tevkif kararı vermiştir. Cezaevinde 2 gün kalan Ege, Avukatı Halit Çelenk'in yaptığı itiraz üzerine «Manifesto» dosyasını inceleyen Ankara Ağırceza Mahkemesinin verdiği kararla tahliye edilmiştir.

Öte yandan Tahliye edilmiş bulunan Aydınlık Dergisi yazı işleri müdürü Vahap Erdoğdu'nun mahkemesi ertelenmiştir. Vahap Erdoğdu, bir ayı aşkın bir süre ceza evinde tutulmuştur.

Köylüler Gençlerle omuz omuza savaştı

Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ege Tütün Piyasasında köylülerin, tüccar ve tefeciler karşısında mahkûm edilişini protesto etmek ve demokratik köylü hareketini geliştirmek amacıyla Akhisarda 7 Şubat Cuma günü büyük bir köylü mitingi yapmıştır.

Miting çıkarcıları ve siyasî iktidarı büyük ölçüde ürkütmüş ve çeşitli tertiplerle mitinge engel olunmak istenmiştir.

Ancak tertipler, köylülerin ve gençliğin kararlı direnişi karşısında etkisiz kalmıştır. Son yılların en büyük ve en heyecanlı köylü mitingi esnasında önce şehir cereyanı kesilerek operlolar çalışmaz hale getirilmiş, böylece ilginin dağılması amaçlanmış, bu sağlanamayınca tütün tüccarlarının yönetimindeki Komünizmle Mücadele Derneğinin topladığı 50 - 100 kişi ile miting sabote edilmek istenmiştir. Ancak Meydanda toplanan 4 - 5000 köylü ve genç bu saldırıya sert bir karşılık vermiş, ve köylüler saldırganları fena şekilde dövmüşlerdir. Bunun üzerine olay yerine gönderilen polis, saldırganları köylülerin elinden güçlükle kurtarmış bu arada köylüler ve gençler «Köylü gençlik el ele» sloganını tekrarlayarak mitinge devam etmişlerdir. Daha sonra şehir içinde yürüyüş yapmak isteyen mitingçiler, polis tarafından önlenmek istenmiş, ancak bu büyük ve kararlı kitlenin önünde durmak kabil olmamıştır. Böylece şehre giren binlerce köylü ve genç, «Köylü Gençlik El ele» diye bağırarak ve AP iktidarını, tüccarları, tefecileri emperyalizmi protesto ederek yollarına devam etmişlerdir.

Yürüyüş sona erdikten sonra otobüslerle İzmir'e dönen FKF'li gençler, yolda jandarma tarafından durdurulmuş ve İzmir Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Burhan Atalay, saldırganlardan birini feci şekilde dövdüğü iddiasıyla Akhisar'a götürülmüştür.

Mitingi düzenliyen FKF'nin Genel Başkanı Yusuf Küpeli, köylülere dağıtılan bir bildiride şöyle demektedir:

«...Böylece yarın ne olacağınızı bilemediğinizden, 1 yıllık alın teriniz göz bebeğiniz tütününüzü tüccara düşük fiatla kaptırdınız»

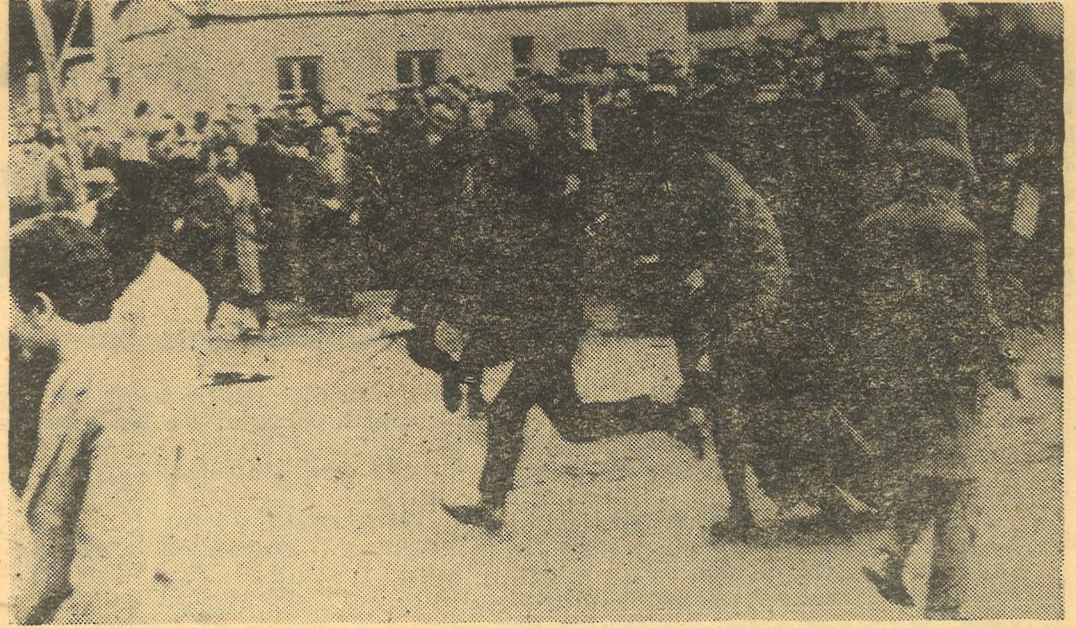
«Seni soyan tefeciye, vurguncu tüccara borcunu ödeme! Aslında sen ona değil, o sana borçlu. Onlar tefecilikle, bin türlü piyasa oyunlarıyla, hem de gâvurla ortaklaşa seni soyuyorlar.

Kahrolsun sömürücü vurgun şirketleri
Kahrolsun vurguncu tüccarlar ve soygoncu tefeciler
Kahrolsun halktan yana olmayan iktidar

Yaşasın tütün ekicileri ve köylü!
Yaşasın Bağımsız ve müreffeh Türkiye!»

Tütün mitingi, Akşam hariç, diğer gazeteler tarafından kamuoyuna tamamen yanlış aksettirilmiş ve gençleri kesin bir biçimde destekleyen binlerce köylüden hiç söz edilmemiştir. Ancak haberin hemen hemen bütün gazetelere Hürriyet tröstönün Ajansı, «Haber Ajansı» tarafından iletildiği düşünüldüğünde bunun normal olduğu anlaşılacaktır.

Fakat bütün bu yanıltma çabalarına rağmen, köylülerin demokratik hareketini durdurmak kabil olmayacaktır. Bugün Akhisar'da, Ödemiş'te, öbür gün Menemen'de ve daha niceleri...

SALDIRGANLAR SAF DIŞI EDİLİYOR — Miting alanındaki binlerce köylü ve gence saldırmaya cür'et eden tefeci ve soyguncu tüccar uşakları, köylülerden ve gençlerden feci şekilde dayak yemişlerdir.

Fakir köylülerin işgalleri devam ediyor

28 Ocak'ta, Torbalı ilçesine bağlı Atalan köylülerinin ağaların el koydukları hazine arazisinde giriştikleri işgal eylemi geçen hafta boyunca da süregeldi. İşgal eylemi Torbalı'nın Göllüce köyüne de sıçradı. Akhisarın fakir köylüleri ise güçlü bir protesto yürüyüşüne girişti.

Tarım Bakanı Dağdaş Senato Bütçe görüşmelerinde «Türkiyede diktatör, zalim ağa yoktur. Ağalık ve beylik, saygı ifadesi için kullanılır» diyedursun, Atalan köyünün 600 kişilik İşgal Komitesi, jandarma kordonunda, talancı ağalardan kurtardıkları hazine topraklarını sürmeye başladı. Dağdaş'ın «saygı» lı ağaları silâhlı fedailerini kullanmaya teşebbüs edince de olağanüstü toplanan İşgal Komitesi bin dönümlük tapusuz ağa arazisini parselleyip sürmeğe başladı. Toprak reformu düşmanı Dağdaşa en iyi cevabı köylüler vermekte:

Büyük toprak ağalarının ne denli saygıdeğer olduğunu İşgal Komitesi sözcülerinden öğreneceğiz, Dağdaş'tan değil. Sözcüler diyor ki:

«Mezarlarımız doldu, ölülerimizi gömecek toprak dahi bulamıyoruz. Ağalar yakın bir gelecekte köy mezarlığına dahi sahip çıkacaklardır»

Nasıl olmuşsa olmuş köylünün 150 yıldır oturduğu ve Yunan istilâcılarına karşı mücadelede şehitler verdiği bu topraklar üzerinde bir tek sahip görünüyor: Hacı Ali Paşa varisleri. 876 nüfuslu köyde kimsenin bir karış toprağı yok. Gerçekte ağa varisler, hazine toprağının tümüne elkoymuşlar, köylüyü ortakçı ve gündelikçi olarak çalıştırmışlar. Meksika Buğdayı ekilmeğe başlanınca ağaların geliri ve hisse artmış. Toprak reformu korkusu ile ağalar köylüyü köyden kovmak için çareler aramaya, tarlalarda çalışmak üzere başka köylerden amele getirmeye başlamışlardır.

Cefakâr köylüleri çileden çıkaran olayın gelişmesi bu. Köylünün kafasında ağaların elindeki hazine arazisinin işgal edilmesi fikri bu baskılardan sonra yer etmeğe başlamış.

Atalan Köyü İşgal Komitesi anayol üzerine «Bu köyde toprak mücadelesi vardır» yazılı büyük bir pankart asmış, gelen geçen görüyor.

Atalan Köyü işgalinden birkaç gün sonra, Hanım ağa olarak anılan Menderesin halası Mesude Evliyazade, İzmir Valiliğine telâş içinde müracaat ediyor ve Göllüce köyündeki topraklarının köylüler tarafından işgale başlandığını bildiriyordu. Gerçekten Vali Muavini, Jandarma Kumandanı ve Torbalı Kaymakamı köye vardıklarında Hanım ağa'nın hazineye ait toprakları işgal edilmişti. 100 kadar kadın Vali Muavini'nin önünü keserek, «Açız, bu otları yiye yiye gıdasızlıktan gözlerimiz kör oldu. Hakkımızı verin» diye bağırıyorlardı.

Göllüce köyü muhtarı Hüseyin Göbekli'nin anlattıkları da Dağdaş'ı yalancı çıkarıyor. Bir Hanım Ağa'nın bile köylüye «saygı» lı davranmadığını davranamıyacağını bir daha öğreniyoruz.

Muhtarın dediği şu:

«700 nüfuslu köyümüzün hepsi perişan durumdadır. Eskiden (Hanım Ağa) bizi yanında ırgat olarak çalıştırırdı. Şimdi ise, dışardan ırgat getiriyor. Köyümüzün etrafı tel çitlerle çevrilmiştir. Hanım Ağa, tel çiti geçenleri eli silâhlı adamlara yakalatıyor ve işkence ettiriyor. Biz bu sabah hazinenin topraklarına el koyduk. Hiçbir zaman kanuna karşı gelmiyoruz. Kanuna karşı gelenler ağalardır»

Ege'nin Atalan ve Göllüce köylülerinin giriştikleri işgal hareketini diğer köylere yayılması için idarî makamlar çok sıkı tedbirler almış durumdadırlar. Fakat uzun vadede işin polis ve jandarma gücü ile durdurulacak yanı kalmamıştır.

Bir avuç işbirlikçinin ve büyük toprak sahibini en belirgin temsilcisi AP iktidarı, tarım reformu tasarısı hazırlıkları içindedir. Lâkin köylü bunun büyük toprak sahibini daha da zenginleştirecek bir tasarı olduğunu anlamaya başlamıştır. AP iktidarının desteklediği ağaların baskısının gün geçtikçe arttığını görmektedir. Toprak açlığını dindirmeyi ümid ederken, ağa tarafından köyden atılmak istendiğini farketmiş, bıçak kemiğe dayanmıştır. Ağaya karşı tek silâhı kalmıştır, meşrû direnme hakkını kullanmak Hazine arazisine konmuş tapusuz toprakları işgal etmek.

Köylünün büyük toprak sahipleri baskısına karşı işgal biçimindeki direnme eylemi, oluşmakta bulunan demokratik köylü hareketinin habercileridir. Bu direnmeler bir defa daha gösteriyor ki toprak reformunun ilk amacı tarımda verimliliği arttırmaktan önce, büyük toprak sahipliğinin ekonomik ve politik baskısına son vermek ve böylece fakir ve orta köylüyü milli demokratik devrime kazanmaktır.

Keban grevi başladığında çeşitli yorumlar yapıldı kimileri işin edebiyatını yaptı, kimileri de grevin «iyi» olduğunu söyledi. TÜRK SOLU bu grev üstüne yaptığı yorumda şartları tahlil ederek, grevin kazanılmasının güç olduğunu, sendikaların işçilere oyun oynamak üzere olduklarını belirtmişti. Olaylar birçok konuda olduğu gibi bu konuda da haklı olduğumuzu göstermiştir.

Röportaj •

Keban'da neler d

BİR de Keban var arkadaş! Keban var! Keban'da binyediyüz can çalışır. Çoluk, çocuk ve bacılar, açmışlar ellerini, bunlara bakarlar.

«Anlaşalım» demişler, olmamış. Greve «evet» demişler, «yok olmaz, bugün mesai günü» demişler, olmamış. Çalışma saatı dışında «he ya, çalışma saatı dışında grev yapacağız!» demişler. Yüzde sekseni böyle demiş. Kırk gün mü, elli gün mü? Yapmışlar grevlerini ve beklemişler. Beklemişler gâvur imana gelir diye. Kırk gün sonra mı, elli gün sonra mı, gene «yok» demişler. «Bu grevin usulsüz senin!» demişler. Bozmuş mahkeme grev kararını. Sessiz ve sâkin Keban'lı işçiler «olur» demişler, «yaparız itirazımızı...» İşlerinin başına dönmek istemişler, ama bırakmamış CCİ Kumpanyası yöneticileri. İşe koymamış. Kapatıvermişler koca Keban Barajının kapılarını. Yüzlerine kapamışlar.

O zaman mı? O zaman? Kopmuş dananın kuyruğu.

Ne olmuş? Keban'da ne olmuş?

Ne bilenimiz var...

Ne duyanımız...

Büyük şehirlere çok uzak Keban. Ancak yüksek tirajlı bir kısım basın, satılmak için gider oralara. Bir de telefonları vardır Keban'ın. Vardır: «İlgililerden haber almak» için...

Kebanlı bir işçi, **«gözden ırak olan, gönülden de ırak olur»** diyor. Olur mu dersiniz?

Başkentte oturmuştuk bir arkadaşın evinde, konuşuyoruz. «FKF bununla ilgilenmeli» diyor Yusuf. «Basın bu olaylara gerekli yeri vermedi. Biz, gençlik olarak işçilerle omuz omuza olmalıyız...»

«Birini oraya göndermeli...»

«Ha?»

«Birimiz gitmeli...»

«Giderim...» diyorum. Kalkıp gidiyoruz Keban'a.

•

MİNİBÜSÜMÜZ'de barajda çalışan, daha doğrusu bir zamanlar çalışan, şimdiyse işten atılıp atılmadığını öğrenmeye giden bir işçi var. Yan yana oturmuşuz... Şoförle tanış bu işçi. Boyuna şoförle konuşuyor. Şoför:

«Gel seninle Ağın'a gidelim, sonra döneriz Abdullah» diyor. Sonra ekliyor şoför: «Ben baktım, ilerdeki bir habere kadar baraja sen de giremiyeceksin...»

Böylece adını öğreniyorum işçinin. Bir cıgara uzatıyorum:

«Yak be kardeş!»

Eyvallahlaşıyoruz... Abdullah'ın cıgarasını yakıp soruyorum:

«Nasıl oldu bu iş arkadaş?»

Anlatıyor:

«Greve gideceğiz dedik, gettik, iki defa da oylattılar... Hooop, elliiki gün sonra grev usulsüz dediler. Peki dedik, başımız kıldan ince.... Daha yüksek yerlerde ararız hakkımızı dedik... Döndük işimizin başına. Fıransıznan İtalyan gâvuru elbirliği etmişler, tıkmadılar kapıdan içeri. Koymadılar. Attık hepinizi dediler! Binikiyüz kişi miyiz, binüçyüz mü? İşte neyse... atmışlar hepimizi! Çoluk çocuk bir perişan ki, deme... Şimdi liste asıyorlarmış liste! Adımı bulamadım listede. Bugün çıkmış... belki yakında gireriz...»

«Ya ötekiler? Onları da alırlar mı ki?»

«O zor iş... Sanmam. Bu herifler başka şey yapıyor herhal. Ben hem yeniyim, hem de ustayım... Herkes de perişan misli misline...»

Bir süre susuyor Abdullah. Cıgaraları çekiştiriyoruz. Düşünüyoruz. O, işbaşı yaptığını düşünüyordur sağlama. Ben de şu işi ıcığı cıcığına bir güzel öğrensem diyorum içimden.

ABDULLAH iniyor. Arkasından ben de. Karşımda barajın girişi... Önünü polis ve jandarmalar tutmuş.

Kalabalık, kahvenin önünde toplanmış, bir listeye bakıyor. Yaklaşıyorum. Kahvenin camları listelerle kaplanmış. İsim listeleri.. Abdullah ismini buluyor. Yanımda birisi:

«Çıkanların ismi her gün artıyor. Hepimizi çıkartsalar da bitse bu iş...» diyor. Ordaki işçilerin hepsi toplanmış listelerin başına. Belli ki, listeler değişmese bile, günde birkaç kez gözden geçiriliyor.

Kalabalığın içine bir trafik komseri giriyor. «Arkadaşlar!» diyor sertçe, «burada toplanmayın arkadaşlar! Listelerde bir değişiklik yok!»

Birisi, «içerdeki paralarımızı alacağız âmir bey» diyor .

«Paralar evlerinize postalandı.»

«Ya evleri burda olanlar?»

«Onlar, isimlerini dün yazdıranlar, Elâzığ'a gidecek. Bölge Çalışma Müdürlüğü paralarınızı bugün ödiyecek... Durmayın burda... hemen Elâzığ'a gidin, haydi...»

Compagnie De Construktions İnternationales (CCİ), Fransız — İtalyan sermayesinin işbirliğiyle kurulmuş bir şirket... İşçilerin grev öncesi çalışmalarına ait paraları ödenmemiş. Arkadaki bir işçiye soruyorum:

«Bugün verirler mi paranızı?»

«Ne gezer ağbi! Bugün git, yarın gel. Sen bilmen mi bunu?»

İşimi bitirip, Elâzığ'a, Bölge Çalışma Müdürlüğüne gitmeye karar veriyorum. Trafik komseri, işçileri dağıtmayı başaracak. Yaklaşıyorum:

«Komser bey, konuşabilir miyim sizinle?»

«Kimsiniz siz?» diyor. «Hüviyetinizi görebilir miyim?»

Dergimin kartını gösteriyorum. Yumuşuyor.

«Kardeşim, ben burda güvenlik sebebiyle bulunuyorum. Jandarma Kumandanlığına bağlıyız, sizi albayla tanıştırayım...»

Albayın yanına giderken olayları bana anlatıyor: «Bir görseydiniz, şu kuyulardan taş yağıyordu üzerimize! Neyse, çatışma uzun sürmedi. Dört jandarma, iki polis yaralandı. Kırk kişiyi

Bu jandarmalar şimdi Türk sınırı yerine Fransız Şirketini beklemeye mecbur ediliyor.

VE İŞSİZLER... Yüzlerce binlerce işsiz... Bekleşip duruyorlar. Yenik bir mücadeleden çıkmış savaşçıların kırıklığı fakat hıncı ile.

oluyor? Tunçer YANAR

Elbetteki egemen çevreler durumlarını korumak için ellerinden geleni ardlarına koymayacaklardır. Ama onların baskıları, işçilerin bilinçlenmesine yarıyacaktır. Ve herhalde pek yakında, Keban'da olsun, başka işyerlerinde olsun, işçiler haklarını savunabilmek için öz sendikalarını kurup, dürüst ve en doğru mücadele biçimini yürüteceklerdir.

tutukladık. Şirket de binikiyüz kişiyi atınca, iş bitti.»

Albayın yanına giriyoruz. Albaya durumu anlatıyorum. Şirket yöneticileriyle konuşmak istediğimi ve birkaç fotoğraf çekmek istediğimi söylüyorum Bir .süre düşünüyor.

«Neyin resmini çekeceksiniz?»

«Hiç» diyorum, «barajın genel durumunu verecek resimler... Şu karşıdaki vinçlerin, sağdaki savağın resmini...»

«Peki çek öyleyse...» diyor.

Derme çatma makinamı bir güzel piyazlayıp birkaç resim çekiyorum. (N'apalım? Bizim dergilerin fotoğrafçısı bu kadar. Bizim dergilerin muhabiri cebine otobüs parasını koydu mu, o da yeter...)

Barajın kapısı, jandarma ve polisle tutulmuş. Bu kapı, ayrıca Ağın, Arapkir, Kemaliye ve Malatya yoluna da açılan bir yer. Oysa güvenlik tedbiri nedeniyle bu yol trafiğe kapalı tutuluyor.

Trafik komseri, polislerin resmini çekmemi istiyor, çekiyorum.

Sonra, bir jandarma subayı jandarmaların resmini çekmemi istiyor, onu da çekiyorum. (Resimlerle tescil edilmeli ki, asâyiş berkemâl!)

Barajı gezmek istediğimi söylüyorum. «Yok» diyorlar. «Kaymakamdan izin gerek.» Kaymakamın yoluysa, Elâzığ Valisine kadar uzanıyor..

Ayrılıyorum ordan. Genç bir işçi yaklaşıyor yanıma. Çıkış listelerinin önünde hâlâ bir kaç kişi var, onların resmini çekmek istiyorum. Arkaları objektive dönük olmasına rağmen, resimlerinin çekilmesinden hoşlanmıyorlar. Genç işçi:

«Ağbi» diyor, «bir şiir versem basar mısınız? Kor musunuz kazteye?»

Şiiri veriyor. Adını soruyorum, söylemiyor. Üsteliyorum. «Boşver adımı, ne lâzım?» diyor. Gene üsteliyorum. «İsmail» diyor «İsmail Kurt!» «Yaz ağbi, yaz da duysun şehir milleti... Bilsin hakkımızı bizim... Aynen verdiğim gibi, şiirimi yaz!» diyor. Bakıyorum şiire. Ve siz de okuyun:

Kebanın dağlarını duman bürüdü
Altıyüz asker, altıyüz işçinin üstüne yürüdü
İşçilerin dâvası haksız yere silindi
Silme vatandaş, silme, düşün bizi!

Doğrusu ya, ben sadece bu şiiri almaya Keban'a giderdim; bu şiir için giderdim.

«İsmail...» diyorum, «sendikayı biliyor musun nerde? Götür beni...»

Yapı-İş'e gidiyoruz...

Sendikadakilerle selâmlaşıyoruz. «Durumlarınızı öğrenmeye geldik» diyorum. Birisi, «erken değil mi?» diye cevaplıyor. «Geç ama, gene de elimizden geleni yaparız, anlatmaya, duyurmaya çalışırız» diyorum.

Sonra başka birisi:

«Nuri bey mahkemede...» diyor.

«Olsun, sizinle konuşuruz..»

Orhan Softa adında bir işçi, «Ankaralara gittik. Aramızdan heyet seçtik. Hepsi atlattı bizi.. Aramızda para topladık, tam altyüzotuzbeş lira... Hem kimlere telgraf çekmedik? Partilerin genel başkanlarına, gazetecilere... hiçbirinden cevap alamadık. Bir Bölükbaşı «telgrafınızı aldım» diye cevap yolladı...» diyor. «Umduk ki **İlhan Selçuk** ve **Çetin Altan** birkaç satır yazarlar. Partiler meclise getirirler dedik. Her bir şeyi getiriyorlar Meclise, bizim, yâni beşbin kişinin meselesini neden getirmesinler, dedik... Ama kimsecikler ilgilenmedi...»

Susuyoruz. Meselelerinin kamuoyuna gereği gibi duyurulmadığını söylüyorum. Onlar da aynı şeyi söylüyorlar. Orhan:

SEFALET FERMANLARI: CCİ Şirketinin şantiye camları işten çıkarılanların listeleriyle doluyor. Hergün yeni listeler asılıyor.

«Bu adamlar burda bizi sömürge ettiler. Kanunların uygulanmasını istiyoruz. İş güvenliği olsun diyoruz. CCİ'nin çiftliği değil burası... İstediğini işten at, istediğini al...»

Birisi atılıyor:

«Ne kıdem, ne de ihbar tazminatlarımızı vermiyorlar. Kışın karında işi paydos edip, keyfince davranıyor, bir kuruş bile alamıyoruz..»

İri kıyım başka bir işçi:

«Bu kölelik be, kölelik!» diyor. «Beni burada zincire vurup Keban'ın içinde dolaştırdılar! Sırtıma yediğim copları bir ben bilirim...» diye ekliyor. İçimden, «ben de bilirim» diyorum. Devam ediyor:

«Doktora giderim, hükümet doktoru olacak o bey, «yarın gel» der. Anlamadım gitti... Ölüm cül hasta da olsak, yarın gel diyecek herhal..»

Bu ara bir başka işçi geliyor. Selâmlaşıyoruz. Nerden gelip nereye gittiğimi soruyor. Söylüyorum. «Ağbi» diyor, «ben bunlara söylüyorum, ama anlamıyorlar bir türlü... Şimdi mücadele onlara akı karayı öğretti. Bir de bizimkiler şu işi ele alsa...»

«Kim sizinkiler?» diyorum.

«TİP'liler» diyor. «Kimse ilgilenmedi, cevap bile vermediler!»

Düşünüyorum, TİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi İbrahim Çetkin, hem sendikacı, hem de Yapı-İş Sendikası yetkililerinden.

Adını soruyorum bu son konuşan arkadaşa.

«Fahrettin Akayüz. Büyük Kongre delegesiydim...»

«Zülfikâr'ı tanır mısın? Nerde Zülfikâr?»

«Elâzığ'da» diyor.

Zülfikâr'ı duyunca, öteki işçileri gülme tutuyor. Zülfikâr, Fahrettin'i attıracakmış partiden.

«Ona söz söylenmez ağbi, genel yönetim kurulu üyesi o...» diyor Fahrettin.

•

ÖĞLEDEN sonra, Yapı-İş Sendikası Keban Şube Başkanı Nuri Çelik geliyor. «Arkadaşlarla konuştuk, sizden öğrenmek istediğim bazı şeyler var» diyorum. Anlatıyor:

«İki kez grev oylaması yapıldı... İlk oylamada işçiler yüzde altmışın üzerinde grev kararı aldılar. İşveren, üç gün içinde mahkemeye başvurup usulsüzlük kararı aldı.»

«Kararın gerekçesi neydi?»

«Bize Kaymakam teminat vermişti. İş saatı içinde oylama yapmıştık. İkinci oylamada, işçi yüzde yetmişbeşin üzerinde grev yapılmasını istedi. Genel Merkez temsilcilerinin de bulunduğu 21 Kasım günü başladı grev. İşveren mahkemeye başvurup Ocak ayının ikisinde grevi tekrar usulsüzlükten bozdurdu. Biz de itirazımızı yaptık. Bekliyoruz...»

«Mahkeme kararı burda mı?»

«Yok» diyor, «Ankara'dan sağlıyabilirsiniz onu.»

«Yalnız, gerekçede Yapı-İş'in 1967 yılında yapmış olduğu toplu sözleşmeden söz ediliyormuş. Var mı böyle bir toplu sözleşme?»

«Var» diyor, «Tahir Öztürk zamanında yapılmıştı. Biz bu grev kararını vermezden önce CCİ nin kanunları uygulamasını istemiştik. Ama uygulamıyor. Grevin amacı, iş güvenliğinin sağlanması...»

«Başka bir dileğiniz yok muydu?»

«Birkaç sosyal hak... Önemli olan, kanunların uygulanmasını sağlamak. Ve YMS-İŞ'in yapmış olduğu işkolu seviyesindeki toplu sözleşmede bulunan iş akdinin feshiyle ilgili olan maddeleri düzeltmeye çalışmaktı. Gördüğünüz gibi, tek isteğimiz, kanunların bize sağladığı hakları kullanmak.»

Başka bir arkadaş lâfa karışıyor:

«Abi, Gâvur dağının ötesinde kanun yok!»

•

KEBAN'da baraj işçileriyle ilgili iki sendika var: YMS-İŞ (Yapı Montaj İşçileri Sendikası) ve YAPI-İŞ... YMS-İŞ, işyeri seviyesinde örgütlenmiş. Keban barajında çalışan işçilerin yüzde sekseninden fazlasını üye kaydetmişler. Sendikanın bir başka yerde çalışması ve şubesi yok. Yerel bir sendika. Eskiden Yapı-İş'te çalışan sendikacılar kurmuşlar. Yapmış olduğu toplu sözleşme, Türkiye'de yapılan en uzun süreli toplu sözleşmelerden biri...

Keban barajının 1970 yılının ortalarında biteceği hesaplanmıştır. YMS-İŞ'in sözleşmesinin bitişi ise 1971 yılı sonu! Bu sendika, sözleşme-

(Sayfayı çeviriniz)

Röportaj •

Keban'da neler oluyor?

Tunçer YANAR

sindeki maddelerle işverenle uzlaşma hâlinde olduğu kanısını işçilerde uyandırmıştır.

Kebanlı işçi, ekmek kavgasında sendikalardan dili yanmış. Yanmış ama, terkettiğiyle seçtiği arasında bir fark yok...

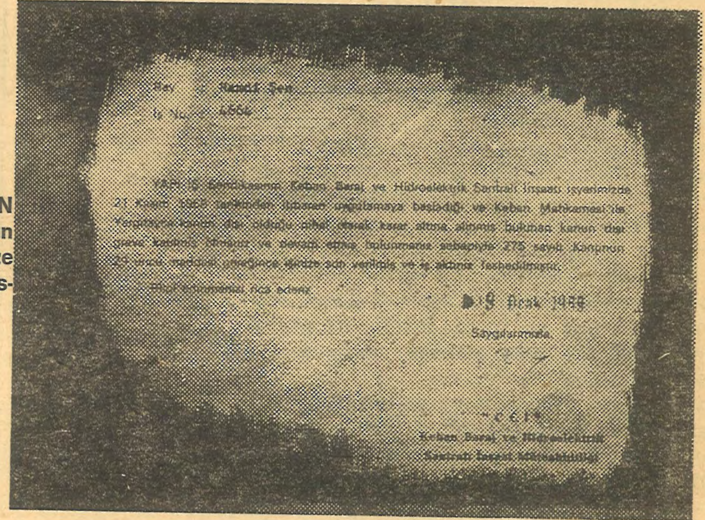
Yapı-İş, işyeri seviyesinde toplu sözleşme yapmak hakkını YMS-İŞ'e kaptırınca, işkolu seviyesinde toplu sözleşme yaparak, işçiler arasında tekrar itibar sağlamayı ummaktadır. Bunun için, işçilerin genellikle tedirgin olduğu YMS-İŞ'in toplu sözleşmesindeki maddelerle ve iş güvenliğiyle ilgili maddelerden oluşan bir istekler listesiyle sözleşme çağrısında bulunuyor. Anlaşma yolları tıkanınca, işçiler greve karar veriyorlar. Sendikanın isteğiyle tabii...

Bir sendika ki, grev oylamasını düzenliyen kanun maddelerini bilmez, o sendika işçinin hakkını işverene karşı nasıl koruyabilir? 275 sayılı toplu iş sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanununun grev oylamasını anlatan 22. maddesi şöyle demektedir: «Grev oylaması, bu konudaki istemin mahallin en büyük mülkiye âmirliğine yapılmasından başlıyarak altı iş günü içinde ve iş saatları dışında en büyük mülkiye âmirinin tesbit edeceği gün ve zamanda ve onun veya görevlendireceği memurun gözetimi altında olur.»

Yapı-İş Sendikası, bu kanun hükmünü göz önünde tutmayarak, iş saati içinde oylama yapmış, böylece işverene itiraz hakkı tanımış ve ilk oylamanın usulsüzlükten bozulmasını sağlamıştır. Bu da, işçilerin dirençlerini kırmıştır.

Bir sendika, yapmış olduğu toplu sözleşmeyi unutur mu? Ya da bu toplu sözleşmeyi hasıraltı eder de, tam işverenin istediği bir zamanda, inşaatın iklim şartları yüzünden durması gereken bir zamanda greve karar verir ve işverene bu toplu sözleşmeyi işine en uygun bir zamanda kullanırsa, bu sendika işverenle bilinçli ya da bilinçsiz uzlaşma hâlinde değil de nedir? Sarı sendika diye neye derler?

VE İŞTE 1200 İŞÇİYE VERİLEN KÂĞIT: «...275 sayılı kanunun 29. maddesi gereğince işinize son verilmiş ve iş akdiniz feshedilmiştir.»

Bu sendikacı beylere sormak gerek: Sizler işçinin haklarını alma mücadelesinde işçiye yardım mı ediyorsunuz, yoksa YMS-İŞ Sendikasıyla elele vermiş CCİ kumpanyasına işçiyi satmak mı istiyorsunuz?

Aslında, Yapı-İş, Türkiye'de Amerikan tipi sendikacılığın her zaman tipik bir örneğini teşkil etmiştir. Öldürülen genel başkan Tahir Öztürk'ün gangsterlik olaylarına kurban gitmesinden tutun da, Keban'a kadar... Ne acıdır ki, Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu Üyesi ve TİP'in Ankara Milletvekili adayı İbrahim Çetkin, bu sendikanın genel sekreteridir. Bu tip sendikacılar unutmasınlar: Keban'da bin yediyüz işçiye verilecek hesapları var. Bu kışın ortasında, Doğu Anadolu'da işinden olmuş, evinden barkından olmuş işçiler elbette bazı şeyler soracaktır bu sendikacı beylere...

YAPI-İŞ Sendikası 1967 yılında işkolu seviyesinde bir toplu sözleşme yapar. Bu sözelşme iki yıllıktır. 1969 Temmuzunda bitecektir. Gene 275 sayılı kanuna göre, toplu iş sözleşmesinin süresi ve bitimi saptanmış ve ne zaman toplu iş sözleşmesi çağrısında bulunulacağı belirtilmiştir. Ayrıca, tarafların sözleşmeyi feshetme durumları da açık açık ortaya konmuştur. Yapı-İş Sendikası, bu durumların hiç birini göz önünde tutmaksızın greve gitmiştir. CCİ Kumpanyası, normal görüşme süresinde daha evvel yapılmış olan toplu sözleşmeyi açığa vurmamışlar, ancak greve gidildikten sonra mahkemeye başvurmuşlardır. Grevin usulsüz olduğu kararı böylece çıkartılmıştır. Bunların acısını ise sadece Keban barajında çalışan işçiler çekecektir. Usulsüzlükten bozulan grev kararını CCİ kumpanyası istediği gibi yorumlayacak, kanun hükümlerini açıkça çiğneme cesaretini göstererek hizmet akdini tek taraflı olarak ortadan kaldırmaya çalışacaktır. 275 sayılı kanunun 27. maddesi şöyledir: «Kanunî bir grev kararının alınmasına katılma, böyle bir kararın alınmasına teşvik etme, böyle bir greve katılma ve böyle bir greve katılmayı teşvik etme fiilleri ve lokavta uğramış olma hâli, hizmet akdini ortadan kaldırmaz.»

Bu hükmü yok sayan CCİ kumpanyası, binikiyüz işçinin işine son vermiştir. Bu satırların yazıldığı sırada, Barajda çalışan Türk işçisi kalmıyacaktır. Dörder gün arayla, son olarak beşyüz işçinin de işine son verilmiştir.

İşçilerin bu duruma düşmesinin sorumlusu adı geçen iki sendikadır. Oysa işçiler oynanan oyunun farkına varmamışlardır.

Elbetteki egemen çevreler durumlarını korumak için ellerinden geleni ardlarına koymıyacaklardır. Ama onların baskıları, işçilerin bilinçlenmesine yarıyacaktır. Ve herhalde pek yakında, Keban'da olsun, başka işyerlerinde olsun, işçiler haklarını savunabilmek için öz sendikalarını kurup, dürüst ve en doğru mücadele biçimini yürüteceklerdir. Türk Sendikacılığı böyle bir dönemin eşiğindedir.

Şadi Alkılıç yılın mahkûmu seçildi

Uluslararası Af Federasyonu Başkanı Mrs. Betty Assheton fikir suçlarının affı için bir süredir araştırma ve temaslarda bulunduğu ülkemizden ayrılmadan önce düzenlediği basın toplantısında **«Türkiye'de genel bir basın affını gerekli ve zarurî görmekteyiz. Türkiye'dekı durumu Batı'ya aksettirip, el birliğiyle çare arayacağız»** demiştir.

Şadi Alkılıç'ın hapse mahkûm edilmesini hukuk kurallarına aykırı bulunduğunu söyleyen Mrs. Assheton konuşmasına şöyle son vermiştir:

«Bugüne değin Federasyonumuzun, yılın mahkûmu seçtiği bütün mahkûmlar affedilmiştir. Bunun tek istisnası Şadi Alkılıç'tır. Ve bu durum bizi üzmektedir. 43 ülkenin fikir suçlarıyla ilgilenen 22 ülkede temsilcisi bulunan teşkilâtımız Türkiye'deki durumu bütün batıya aksettirecektir. Türkiye'de genel bir basın affı şarttır.»

•

Batı Almanya Parlamento dışı muhalefet hareketini temsil eden 6 kuruluş Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmişlerdir. Protesto metnini tercüme edilmek ve Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a, Süleyman Demirel'e, Faruk Sükan'a gönderilmek üzere Türk Toplumcular Ocağına göndererek kuruluşlar şöyle demektedirler.

«Şadi Alkılıç'ın; politik sorumluluk duygusu olan bir vatandaş olarak, memleketinin gelişmesi üzerine düşündüğü ve düşündüklerini herkesin anlıyabileceği bir lisanla diğer vatandaşlarına anlattığı için, mahkûm edilmesini kesinlikle protesto ederiz.

Memleketinin politik ve iktisadî gelişmesi hakkında fikirlerini serbestçe açıklaması her insanın sadece hakkı değil görevidir de.

Her demokratik anayasanın bölünmez bir parçası olan ve insan hakları beyannamesinin garantisi altında bulunan, düşüncelerin serbestçe açıklanması hürriyetinin ihlâl edilmesini protesto ederiz.

Biz, Anti-Faşist Güçler, Türk Halkına karşı girişilen Terörü şiddetle protesto ederiz.»

Berlin Üniversitesi Genel Öğrenciler Komitesi
Berlin Teknik Üniversitesi Öğrenci Temsilciliği

Doğanlar, Almanya Sosyalist Gençliği
Alman Sosyalist Öğrenci Birliği «S D S»
Halk Kulübü, Extra — Hizmet

Buna Toprak Reformu denir!

Kadri Kaplan

Senato'da bütçenin tümü üzerine yapılan görüşmeler sırasında Millî Birlik Grubu adına söz alan Kadri Kaplan'ın konuşması, egemen sınıfların temsilcilerini telâşlandırdığı kadar, demokratik güçlerin de dileklerini dile getirmiştir. Aşağıda, büyük yankı uyandıran bu konuşmanın toprak reformuyla ilgili bölümlerini sunuyoruz.

Anayasanın sosyal adalet anlayışı, Anayasanın çalışma, emek ve hak anlayışı, Anayasanın çağdaş uygarlık anlayışı, şimdiki düzenden ve bu düzenin savunucusu zihniyetten çok ileri bir dünya görüşüne dayanmaktadır. Çetin yolun yürünmesi ve ülkeler yarışının kazanılması, içteki huzura, sarsılmaz bir millî bütünlüğe inançla ve teşkilâtla yürütülecek tükenmez bir çabaya, bağımsız ve basiretli bir devlet yönetimine, ve hepsinden çok, çağdaş eğitim ve teknoloji sevgisi ve gayretine bağlıdır. İşte bunlar yeni ve verimli bir düzenin başlıca göstergeleridir. Bu göstergelerin doğru yönü göstermesi, bir çok düzenlemelerin yani devrimsel nitelikli reformların acele yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu reformlardan en önemlilerinden biri şüphesiz ki toprak reformudur. Toprakta çalışan 20 milyonu aşkın insanın kaderi ve hattâ sanayileşmenin kaderi, hattâ sosyal düzenin kaderi toprak reformunun yapılmasına bağlıdır.

(......) Plânda da tesbit edildiği gibi, tarımda çalışanların hem gelir seviyeleri düşük, hem de gelirin dağılışında büyük farklar, yâni adaletsizlikler vardır. Meselâ:

1 — 50 dönüm arasındaki işletmeler, bütün işletmelerin % 69 unu hemen hemen 3/4 ünü teşkil etmektedir. Fakat bu tip aile işletmelerinin eline geçen 3000 lira,

200 dönüme kadar toprağa sahip olanların gelirinden üç kat,

1000 dönüme kadar toprağa sahip olanların gelirinden 15 kat,

1000 dönümden yukarı toprağa sahip olanların gelirinden 100 kat aşağısında bulunmaktadır.

Bu adaletsizliğin temel sebebi, şüphesiz ki toprak dağılımıdır. Zira;

Diğerlerinden kat kat aşağıda geliri olan % 69 İşletme, ekilen tüm toprağın % 25 ine sahiptir.

Demek ki, kabaca, kitlenin 3/4 ü toprağın 1/4 ine, kitlenin geri kalan 1/4 i ise, tam aksine toprağın 3/4 üne sahiptir. Temeldeki büyük adaletsizlik devam ettiği müddetçe, tarım tekniğini geliştirerek, dönüme olan hâsılayı arttırsak da, tarımdaki bu adaletsiz düzen, artan hasılayı aynı adaletsizlik içinde yansıtacaktır. Bu hususu, köy işleri bakanlığının köy envanterlerine dayanarak, **Adana, Adıyaman, Niğde** illerindeki bir iki örnek üzerinde verelim:

Adana'da 1 - 50 dönüme sahip aile miktarı % 73 olduğu halde, toprakları % 29 dur. Bu dağılım Adıyaman'da daha belirgin hâle gelerek, ailelerin % 84 ü toprakların sadece % 25 ine sahipken, geri kalan % 16 aile 3/4 toprağı elinde tutmaktadır. Niğde'de de durum bundan pek farklı değildir. % 56 aile, % 16 toprağa sahiptir.

50 - 200 dönüm arasındaki topraklar bakımından da, illerin dikkati çekici özellikleri göze çarpmaktadır. Bu büyüklükteki topraklar Niğde'de ailelerin % 36'sı tarafından kullanılırken, bu oran Adana'da % 23'e, Adıyaman'da % 13'e düşmektedir. Büyük topraklara doğru kayış, bu oranlarda kendisini göstermektedir.

Şüphesiz bu rakamlar durumu tamamen yansıtamamaktadır. Tarım işçiliği, yarıcılık ve ortakçılık faaliyetleriyle gelir dağılımındaki farklılıkların bir kısmı düzeltiliyorsa da, bu dahi, tarımdaki adaletsiz düzenin bir başka görüntüsüdür. Bazı gruplar toprak rantından emeksiz olarak, ya da çok az emekle yararlanırken, büyük grup, büyük didinme ve çabalara rağmen, gelirden çok az pay alıyorlar. Meselâ, Adana'daki 80 bin tarım ailesinden 20 bini, Adıyaman daki 42 bin aileden 10 bini, Niğdedeki 62 bin tarım ailesinden 17 bini topraksız olup, tarım işçiliği ile hayatlarını kazanmaktadırlar.

Tarım bütçesinde daha belirgin örnekler verileceği için, millî gelirin dağılımından girdiğimiz bu konuyu bir hükme bağlıyalım: Açıkça anlaşılmaktadır ki, tarım alanında yaşıyan ailelerin üçte birine yakın kısmı topraksızdır. Bu oran, kabaca altı-yedi milyon nüfus demektir. Yine tarımdaki ailelerin kabaca % 50 si 1 - 25 dönüm toprağa sahiptir. Bu durum çok acele bir tedbir gerektiğini açıkça ortaya koyuyor. Yine açıkça ortada olan bir durum vardır: Türk ekonomisi tarıma dayanmakta, kalkınma ve sanayileşme çabaları tarımın sırtından gerçekleşme zorunluğundadır. Tarım ise bugünkü keşmekeş ve verimsiz düzen içinde bu yükü çekecek durumda değildir.

Döviz kaynaklarının incelenmesinde gördük ki büyük çapta iki emeğe dayanıyoruz. Birisi tarım, diğeri işçi gelirleri. Bugünkü durum yakın bir gelecekte de değişecek değildir. Meselâ; plâna göre 1972 deki 7,5 milyar liralık ihracatımızın 5 milyarlık kısmı, gene tarımın sırtına dayanacaktır. Aslında, geri kalanların büyük kısmı, sanayi ürünleri olarak görünmesine rağmen, yine ana madde tarımdır.

Gerçekleşmeler ise, tahminlerin aksine, tarımın yükünü azaltacak şekilde görünmemektedir. O halde, kalkınmamızı, sırtında gerçekleştirebileceğimiz bu cefakâr ve emektar alanın, en kısa zamanda hafifletilmesi ve verimli hâle sokulması gerekir. Söylenenden de daha kötü olduğu anlaşılmakta olan topraksızlar ve küçük topraklılar grubu o kadar büyüktür ki, hepsini yeterli toprağa kavuşturmak bir hayal ve fantaziden ileri geçemez. Diğer yönden orta ve büyük işletmelere bel bağlamak ve tedbirleri buna göre almak demek, daha çok insanı başkasının kapısına ve insafına terketmek olacaktır. Bunun ekonomik ve özellikle sosyal zararları açıktır. Diğer taraftan kalkınmamız ve sanayileşmemiz şimdilik tarımdan ve nisbeten işçi gelirinden başka bir kaynağa dayanamıyor.

Bu tablo acıdır ama gerçektir. O halde tarımdan, sosyal adaletle tarımsal verim arttırımını birlikte düşünmek zorundayız.

O halde yapılacak ilk iş, küçük toprakların toplulaştırılması, çok büyük toprakların bölünmesi ve sonra da, kabûl edilebilir ölçüler içinde yeni bir düzenlemeye geçmek... Ve hemen bu işlerle beraber, toprağın büyük üniteler halinde işletilmesini sağlıyacak kooperatif düzeni kurmak. Özel mülkiyet bâki kalmak üzere, yerine ve ihtiyaca göre, münferid ya da toplu işletmeler kurularak, tarım veriminin yükseltilmesi ve tarım insanının yüzünün gülmesi mümkündür. Onların yüzü güldükçe Türk sanayileşme çabasının da yüzü gülecek ve hele tarımdaki sosyal ve ekonomik düzenleme ile at başı beraber olarak sanayileşmemizi ve mevcut sermaye birikimini ağır sanayi sektöründe toplayacak tedbirleri aldığımız takdirde Türkiye gerçek kalkınma yoluna girecektir. Şimdi bu yapılacak işin adını açıkça koyalım. Görüş ve anlayışımıza göre buna TOPRAK REFORMU denir.

Medeni Hukuk Profesörü İsmet SUNGURBEY açıkladı: Köylülerin toprak işgali hukuken haklıdır!

Bir basın toplantısı yapan İPSD sözcüsü (İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği) Medenî Hukuk Profesörü İsmet Sungurbey, Atalan ve Göllüce köylülerinin toprak işgali konusunda aşağıdaki açıklamayı yaparak, toprakları işgal eden köylülerin hukuk açısından haklı olduklarını kanıtlamıştır. Sungurbey toplantıda özetle şöyle demiştir:

Dergimiz, topraksız ATALAN ve GÖLLÜCE köylülerinin, toprak ağalarının düzmece ve yolsuz tapularla gasbetmeğe yeltendikleri Hazine topraklarının Anayasa ve Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu gereğince kendilerine dağıtılması yolundaki tamamen kanunî istekleri ve Anayasa yolunda hak ve hakikat uğrundaki çabalarını candan desteklemeyi görev bilir.

Derneğimiz, ayrıca, eski Roma hukukundanberi yüzyıllardır yerleşmiş bir hukuk prensibi olan «Nemo auditur ex proprio dolo consequitur actionem» (Hiç kimsenin, daha önce kendisinin yapmış olduğu haksız davranışına dayanan dâvası dinlenmez) prensibinin özel bir ifadesi olan, bundan dolayı da gayrı menkullere de uygulanmak gereken Medenî Kanunumuzun 904 üncü maddesinin 2 nci cümlesindeki: «Bununla beraber, evvelki zilyedin iktisabı hüsnüniyetle vuku bulmamış ise, bu zilyed, kendisinden sonraki hiç bir zilyed aleyhine istihkak dâvası ikame edemez» hükmü uyarınca toprak ağalarının zilyedliğe dayanan her türlü isteklerinin de reddedilmesi gerektiğini belirtir.

Derneğimiz, gene yüz yıllardanberi yerleşmiş bir hukuk prensibi olan «Dolo facit qui petit quod redditurus est» (Hiç kimse, nasıl olsa yerine getirmekle yükümlü bulunduğu bir şeyi, o şeyi elde etmiş olan hak sahibinden geri alamaz) prensibi gereğince de hazinenin bu toprakları nasıl olsa kendilerine dağıtmakla yükümlü bulunduğu topraksız köylülerden geri isteyememesi gerektiğine, topraksız köylülerin bu yolda bir savunma ve kaçınma hakkı bulunduğuna inanır.

Derneğimiz Anayasanın 37 nci maddesinin bu yurduğu toprak reformunu bugünedek yapmamakta ayak diremiş olan yöneticilerden, ağaların düzmece ve yolsuz tapularının iptâli için dâva açarak bu toprakları topraksız köylüye dağıtmak görevini derhal yerine getirmelerini talep eder.

Gençlik • 30 ilerici gençlik örgütü anti-emperyalist cephede birleşiyor

30 ilerici gençlik kuruluşu 2 Şubat Pazar günü Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı'nda toplanarak anti-emperyalist mücadelede güçbirliği yapmağa karar vermişlerdir.

Bu olumlu toplantı sonunda aşağıdaki bildiri yayınlanmıştır.

«Aşağıda imzaları bulunan Devrimci öğrenci örgüt liderleri ile TMGT'de yapılan toplantıda Türkiye'nin sorunları tartışılmış ve gençliğin anti-emperyalist kavgayı yürütme biçimi saptanmıştır. Alınan karar üzerine, aşağıdaki görüşlerin kamu oyuna açıklanması öngörülmüştür.

• Türkiye'nin hâlâ geri kalmış bir ülke olarak kalmasının en önemli nedeni, yabancı sermaye ve onun yerli ortaklarıdır. Muslukları dışarı akan yabancı sermaye ve montaj fabrikaları bulunduğu sürece, ülkemizin ham madde kaynağı bir açık pazar olmaktan kurtulmasına imkân yoktur. Emperyalizmin dünyadaki baş temsilcisi olan Amerika Birleşik Devletleri yeni sömürgecilik metoduna uyarak ülkemize üsleri ve sermayesiyle yerleşmiştir. Tam bağımsız Türkiye'yi kurmaya giden halkımızın bilinçli gençliği olarak en kısa zamanda yabancı sermaye ve onların yerli ortaklarının ezilmesinin gerektiğine inanıyoruz.

• Türk sularında görülen yabancı savaş gemileri «TÜRKİYE'deki yabancıların» askerî güçleridir. Türkiye'deki sermayelerini ve ortaklarını korumak için gelmektedirler. Amerika himayesindeki yabancıları kovduğumuz 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda İzmir'e gelmekle, biz daha gitmedik demek istemektedirler. Bu millî bağımsızlığımıza gösterilen açıkça bir saygısızlıktır, küfürdür. Türk Milleti ile alay etmektir. Bütün Türk Milliyetçilerinin bizimle aynı düşüncede olduklarına inanıyoruz.

Bir değil, bin Vedat Demircioğlu, bin Atalay Savaş şehit düşse de Türkiye'de yalnızca Türk Bayrağı dalgalanıncaya kadar bu savaş sürecektir.

• Siyasî iktidarın, insanın insanca yaşadığı mutlu Türkiye'nin savaşını yapan devrimci güçlere karşı insafsız tutumunu kınıyoruz. Milleti geri ve cahil bırakıp, bunun üzerinde bir avuç kişinin sefahat tahtı kurmasını insanlığa aykırı bir davranış kabul ediyoruz.

Türk Gençliği olarak, siyasî iktidarı Türkiye'nin çağdaşlaması yolunda savaş yapan devrimci güçlere karşı güttüğü yıldırma politikasından vazgeçip, seslere kulak vermesini, ortaya attığı konulara eğilmesini, bir çözüme bağlamasını istiyoruz. Baskıyla devrimci güçleri sindirmeye çalışmak hayaldir. **DEVRİMCİ GÜÇLERİN KELLESİ İKTİDAR KOLTUĞUNDA DEĞİL, GERÇEKTEN KOLTUGUNUN ALTINDADIR.**

• Devrimci Türk Gençliği, Anayasa'yı sonuna kadar kullanarak anti-emperyalist savaşı yürütecek ve özlediği Türkiye'yi kuracaktır. Bu savaşı aşağıda adı bulunan kuruluşlar beraberce kararlaştırmışlardır.»

Kâzım Kolcuoğlu (TMGT Genel Bşk) — Yusuf Küpeli (FKF Genel Bşk.) — Harun Karadeniz (İTÜÖ Birliği Bşk.) — Çetin Uygur (İTÜ TÜTB Bşk.) — Ahmet Özdemir (DÖB II. Sekre.) — Sıtkı Coşkun (FKF İst. Sekre.) — Nusret Selen (TDO Eminönü Oc. B.) — Ayhan Özer (Ordu Yük. Tah. Der.) — İhsan Dur (İÜ Fen Fak. Tal. Cem. II. Başkanı) — Murat Tokatlı (İÜ Orman Fak. Tal. Cem. Adına) — Alptekin Bayhan (Karade. Tek. Ü. Tal. Cem. Bşk) — Murat Kovacıoğlu (SBF Tal. Cem. Başkanı) — İskender Odabaşoğlu (Or. Do. Tek. Üni. Öğr. Birliği Bşk.) — Hasan Yazıcı (İÜ Jeoloji Tal. Cem. Başkanı) — Hüsnü Tiryaki (İÜ. Kimya Fak. T. Cemiyeti Başkanı) — Suat Abdik (İÜ Hukuk F. Sosyal Demo. Derneği Bşk.) — Şahabettin Küçükyazıcı (İÜ. İktisat F. Sosyal D. Derneği Bşk) — Halit Değertekin (İÜ Tıp F. Sosyal Demokrasi D. Bşk.) — Cemal Çiftçi (İÜ Orman Fak. Sos. Demokrasi D. Bşk.) — Atıf Uğurlu (İÜ. Cerrahpaşa Sos. Demokrasi D. B.) — Doğan Özay (İk. ve Tic. İl. A. Sos. Dem. Der. B.) — Gürel Ergen (DÖB edebiyat F. örgütü Bşk) — Mustafa Karşılayan (DÖB Kimya Fak. Örgütü Başkanı) — Mehmet Altun (İ. Teknik Üni. Fikir Klubü adına) — Zeki Sarıhan (Gazi Eğitim Enst. Öğr. Der. Bşk.) — Abdullah Kutlar (AÜ. Tıp Fak. Öğr. Der. B.) — Nezir Şemikanlı (Dil Tarih Coğ. F. Öğr. Der. B.) — İbrahim Özler (İÜ. Hukuk Fak. Tal. Cem. Bşk.) — Hacı Günel (Kar. Tek. Ün. İnşaat F. T. B.) — Hidayet Kaya (İÜ. Hukuk Fak. Fikir Kulübü adına)

---

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar •

Diyalektiğin Kanunları (IV)

KARŞITLARIN MÜCADELESİ — ÇELİŞKİ

Çelişkinin karakterleri :

a) Çelişki içtedir

b) Çelişki yenileştiricidir

c) Karşıtların birliği

Çelişkinin içte olma tabiatını daha önce özetlemeye çalıştık.

b) Karşıtların mücadelesi zaman içinde gelişir. Canlı doğa gibi, fizik evren gibi herşeyin bir tarihi vardır. Onun için, yalnız çelişki içtedir demek yeterli olmuyor. Çelişki eski ile yeni arasındaki mücaledir. Yeni eskinin bağrında meydana gelir ve eskinin bağrında gelişir. Ve bir çelişkinin çözümlenmesi yeninin, kesin olarak eskiye üstün gelmesiyle olur. Bellî çelişkinin çözümlenmesiyle mücadele bitmez. Süreç değişir, eski süreç ve eski çelişkiler tasfiye edilir ve yeni bir süreç ve yeni çelişkiler meydana gelir. O an için yeni ve galip durumda olanın bağrında yeni bir yeni gelişmeye başlar ve bu, yeni çelişkinin de çözümlenmesine kadar sürer, vb... İşte çelişkinin yenileştirici karakteri burada ortaya çıkıyor. Yeninin ortaya çıkması için eski ile mücadele etmesi ve ona üstün gelmesi gerekiyor. Bilim ve sanat alanında bütün büyük buluşlar eski ile yeni arasındaki mücadeleden, yeni teorilerin eskilere karşı mücadelesinden doğmuştur.

Evet, herşey kendi karşıtını içinde taşır ve geliştirir. Diyalektik evrelerin bu genel gidişini tez - antitez - sentez formülüyle ifade ediyoruz. Daha önce ele aldığımız buğday tanesi örneğinde tohum bir tezdir. Filiz, tohum içindeki, tohumun tohum olarak kalmasını sağlamaya çalışan kuvvetlerle filiz olmaya çalışan kuvvetlerin mücadelesi sonucunda kendi tohumunu inkâr ederek ortaya çıkar: Antitez. Filiz de sırasında başak olacak, filizi inkâr edecektir. Yeniden buğday tanesi meydana gelecektir: Sentez ya da inkârın inkârı. Böylece gelişme formülü tez (tasdik), antitez (inkâr), sentez (inkârın inkârı) biçiminde olur. Buradaki inkâr, daha önce de dediğimiz gibi iki karşıtın mücadelesi sonucudur; yani tohum içindeki filiz olma eğiliminin kendi iç dinamizmiyle tohumu parçalayıp yok etmesi anlamına gelen bir yok olmadır. Yoksa mekanik anlamda örneğin bir tohumu ya da bir filizi dıştan ezip parçalamamız diyalektik bir yok etme, bir inkâr değildir. Antitez, ancak bir tezden onu yok ederek ortaya çıkmışsa bir antitez, bir inkâr olabilir.

Diyalektikçiye göre bir çelişkinin geliştiği yerde, bir doğurganlık, bir yeninin varlığı, bir zaferin, yeninin eski üzerindeki zaferinin vaadi vardır. Ve işte diyalektikçinin görevi bu verimli mücadelenin gelişmesine elverişli koşulları yaratmaktır. Örneğin başak olmaya çalışan filizi sulamak gibisine...

Her çelişkinin kendine özgü çözümlenişi vardır :

«Örneğin, proleterya ile burjuvazi arasındaki çelişki sosyalist devrim yöntemiyle halk yığınları ile feodal düzen arasındaki çelişki demokratik devrim yöntemiyle çözümlenir. Sömürgelerle emperyalizm arasındaki çelişki millî kurtuluş mücadelesi yöntemiyle çözümlenir. Sosyalist toplumda işçi sınıfı ile köylüler arasındaki çelişki kollektifleşme ve tarımın makinalaşması yöntemiyle çözümlenir. Toplumla doğa arasındaki çelişkiler üretici güçlerin gelişmesi yöntemiyle çözümlenir.

«Sosyalist bir örgüt içindeki çelişkiler eleştiri - özeleştiri yöntemiyle çözümlenir.» Sosyalist bir örgüt için eleştiri - özeleştiri bir fantazi değildir. Gelişmenin diyalektik koşuludur. Özeleştiri devrimci için bir şerefsizlik, bir bel büküş değildir. Öz eleştiri devrimci aksiyonun bilimsel kavranışından ileri gelir. Devrimci, özeleştiri ile, kendi öz bilincinde, kendi günlük eyleminde yeninin eskiye karşı zaferiyle sonuçlanacak mücadelenin koşullarını yaratır. Öz eleştiriyi reddetmek ilerleme olanaklarına zarar vermektir.

soruşturma

Ulusal bağımsızlık ve anti-emperyalist mücadele

Sorular

1 ● Atatürkçü geleneklere sadık, gerçekten bağımsız bir Türkiye'nin dış politikasında «Yurtta sulh, cihanda sulh» şiarına bağlı olarak, bütün devletlerle ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği ile dostça, ama mesafeli ilişkiler politikası izlemesinin tek doğru yol olduğunu kabul eder misiniz?

2 ● Bu günkü durumda, ABD'nin Türkiye'deki vesayet niteliğinde imtiyazları devam ettiği sürece, böyle kişilikli bir dış politikanın izlenmesi olanağı var mıdır? Ve bu vesayet durumuna son verilmediği sürece U-2 olayı gibi olup bittilerin tekrarlanması tehlikesi her an mevcutken, dış politikamızı sanki yabancı etkiler dışında tâyin etme durumundaymışız gibi, «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmiyeceğiz» şeklinde bir beyan, gerçekçi bir görüşü yansıtır mı?

3 ● Sayın İnönü'nün CHP Parti Meclisindeki son konuşmasında belirttiği gibi, Sovyetler Birliği yetkililerinin ABD ile Türkiye arasındaki vesayet niteliğindeki ilişkileri yok sayarak, Rusya'ya ve Amerika'ya düşmanlık gütmeme politikasını kabul etmiş olmaları ve Rusların kendi çıkarları bakımından Türkiye'de vesayet durumunu hoşgörü ile karşılamaları, meseleye Türkiye'nin ulusal çıkarları açısından bakmakla yükümlü olan biz Türklerin de bu durumu hoşgörüyle karşılamasını gerektirir mi?

4 ● Birleşik Amerika ile aramızdaki vesayet ilişkilerine son vermek ve bu ülkeyle münasebetlerimizi «karşılıklı eşit şartlar altında ilişkiler» ilkesine uygun hâle getirmek için yapılmakta olan mücadelenin bizi otomatik olarak Rusya'nın kucağına atacağı, ve ilk başarılı bağımsızlık savaşını vermiş bulunan Türkiye'nin kaderinin Amerikan vesayeti ile Rus vesayeti arasında bir tercih olduğu yolundaki iddialara katılır mısınız?

5 ● Sayın İnönü'nün son demecindeki «Birleşik Amerika ve Sovyet Rusya birbirleriyle nükleer savaşa tutuşmamayı, bütün taahhütlerin üstünde birer dikkat meselesi saymışlardır» sözleri, bir uçtan bir uca Amerikan üsleriyle donanmış bulunan bir ülkenin vatandaşı olarak, üstelik, nükleer bir savaşın ilk hedefi haline gelecek bir ülkenin vatandaşı olarak, sizce güvence sayılabilir mi?

6 ● Dünya tarihinde en sağlam gibi görünen antlaşmaların bile ihlâl edildiği bir gerçek olduğuna göre, ABD ile SSCB arasındaki şu andaki dengenin bir gün bozulabileceğini ve bir nükleer savaşın kopabileceğini göz önünde tutarak, nükleer savaşın ilk hedefi olmak durumumuza son vermek amacıyla harekete geçmek gerekli midir?

7 ● Bu durumda Atatürkçü bir dış politikayı uygulayabilir duruma gelebilmek için, Amerika'nın her türlü imtiyazlarını kaldırmak ve bu devletle aramızdaki millî bağımsızlığımızla bağdaşmıyan ilişkilere son vermek amacıyla mücadele etmek, kutsal bir yurtseverlik görevi değil midir?

8 ● Sayın İnönü'nün «Bağımsızlık» ve «Antiemperyalizm» şiarlarına sahip çıkan güçler için «başka maksatlara âlet olma ihtimali» sözlerini kullanmasını nasıl karşılarsınız?

Kadri Kaplan

1 ● Evet.

2 ● Karşılıklı çıkar ve eşitlik ilkesini aşan herşey hükümranlık hakkını kısıtlayacağı için, kaldırılmalıdır. İrademizin dışında olup bittiler ihtimâli ve tehlikesi varken, düşmanlık politikası da var demektir.

3 ● Tehdit unsurları varoldukça sözle temînat inandırıcı olamaz.

4 ● Basiret, haysiyetli politika inancı ve kendine güven duygusu, kucaksız bir politika izlenmesini mümkün kılar.

5 ● Asıl teminat, nükleer saldırıyı çekecek fizikî hedeflerin bulunmamasıdır.

6 ● Yukardaki gibi.

7 ● İkinci sorunun ilk bölümü gibi.

8 ● Bir kaç arka düşünceli tasavvur ediliyor ya da biliniyorsa, bunu genelleştirmek hatadır. Bu ilkelere bağlı kalmak, kurtuluş savaşına olan inancın gerçek ifadesidir.

Hikmet Kıvılcımlı

1 ● Birinci en büyük eksiğimiz: Hep, en iyi bilinir sandığımız diyalektik gerçekliği domuzuna bilmezliğimizdir. **«Atatürkçü gelenekler»** nedir? **«Gerçek Bağımsızlık»** nedir? BUGÜN bunlar hiç değilse doğru TANIMLANMADIKÇA dost düşman seçilemez.

İkinci en büyük eksiğimiz: DIŞ politikadaki «aşırı» duyarlığımızı İÇ politikada gösteremeyişimizdir. **«Yurtta Sulh, Cihanda Sulh»:** senin, benim elimizde midir, sanıyoruz? Paşa o sözü: «YURTTA ve CİHANDA» Savaş kazanılınca söylemişti. Hele, derebeyi artıklığına dört elle sarılmış bir ülkenin «YURT» undaki barış kime yarar? «CİHAN» da hangi barışa nesi dokunur?

2 ● **«Kişilikli dış politika»:** tatlı bir esnaf kuruntusudur. Sınıflı Toplumda «KİŞİLİK» demek «SINIFLILIK» demektir. Finans oligarşimiz için «KİŞİLİK» Uluslararası Finans Kapitalin **«imtiyazlı vesayeti»** dir. Kapitalizmle Sosyalizmin arasına: Paşalar mı «MESAFE» yi koydular, «MESAFE» mi Paşaları?

Söyliye söyliye, kendimiz de inanmıyalım.

3 ● «Dilini eşek arısı soksun»: 1917 Kasımındanberi uluslarası ilişkilerde «RUS» diye bir Devlet yok. İçinde, bizdekinden çok sayıda, daha az «SOYSUZLAŞMIŞ» ve daha çok «SÂF KAN» türk oğlu türkün cirit attığı SOVYETLER : **«Mesafe»** yi lâfla değil «ATOMLA» koyuyorlar. Biz nemizle koruz? «Mesafe» bize konur.

Sovyetlerin **«Kendi çıkarları»** ile **«Türkiyenin ulusal çıkarları»** : Birinci Kuvayımilliye çağında ne denli uygun idiyse, İkinci Kuvayımilliye çağında da en az o denli uygundur. Bunda «kuşku» sofizm olur.

4 ● Tekrar, 180 inci kez de olsa, güzeldir: «BİZ» kimiz? Türkiyenin Finans Kapital plutokrasi yosması mı? O, oldu olası Emperyalizmin KOYNUNDADIR. Yok, «KUCAĞA» oturmıya alışık olanlar, kendilerini lütfen **Türkiye Halkı** ile karıştırmasınlar.

5 ● Sosyalizmle Kapitalizmin: **«Nükleer savaşa tutuşmayı»**, göze alamadıkları için yapmadıkları, yalan mı? Ancak, **bezirgân** ekonomide (ki dünya henüz oradadır «BİLİNÇ»: Acem Şahının vapur istimi gibi arkadan gelir. Hele Emperyalizm sağ kaldıkça her **«güvence»**, evren güçlerinin dengesine bağlıdır.

6 ● Bölükbaşılar bile topu ağzına bağlı Türkiyenin «32 MİLYONLUK MEZAR» olacağını bağırırlarken, birinci problem nedir? Şudur: 30 milyarlık DEVLET, ne Bölük Başının, ne CHP Başının değil, Finans Kapital Başının Demirelindedir. Ve, «İKTİDAR» sız **«hareket»**: erkekliksiz aşka benzer.

7 ● Türkiye, Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasındaki şu herşey gibi gelgeç denge sırasında, yakasını topun ağzından sıyırabilirse sıyırır. Bu ÂN da kaçırıldı mı: **«Fehüvel Hâllâk'el baakiy!»** (Ve kalacı olan ol yaratıcıdır.)

8 ● Sayın İnönününün **«Maksatlara âlet»** aradığı yer, Tunç Kanat gilin yakaladıkları CİA-AP mektuplaşması olmalıdır. BU SIRA bırakalım, biri de Waşington'un Moskovadan yakın olmadığını hatırlatsın.

Niyazi Ağırnaslı

1 ● Doğru yolun bu olduğuna inanırım. Dileyelim, bilinçlenelim, birleşip çalışalım da bağımsız ve Millî bir dış politika güdebilecek duruma gelelim. Emperyalizmin pençesinde barışa aktif ve ciddî katkıda bulunmamız olanaksızdır.

2 ● Sömürü düzeninin kökünü kazıyıp doğaya, yeraltı kaynak ve yerüstü imkânlarımıza Milletçe çullanır ve kalkınma hızını % 20 yi aşma hedefine yöneltirsek, kişilikli bir dış politikamız da olabilir. Memleketi ağır şartlarla yapılan yardımlara mahkûm bırakanlar, bağımsızlık uğruna yapılan her davranışı önlemeyi zorunlu sayacak ve gerçekçilikle ilgisi olmayan formüller bulma yarışına gireceklerdir.

3 ● Türkiye yeni baştan bağımlı hale düştüğüne göre gerçek vatanseverlerin, bağımsızlık için savaş birliğini güçlendirmeleri gerekir. Bağımsızlık savaşını göze alabilen uluslar üzerine yapılacak pazarlıklardan netice almak kolay olmuyor.

4 ● Bu, Türk toplumunun bağımsızlığına inanmıyanların zorunlu gösterdikleri bir tercihtir. Halkımızın yeni bir bağımsızlık savaşı verebileceğine inananlar bu tür tercihlerle gevşemiyeceklerdir şüphesiz.

5 ● Millî çıkarlarımıza rağmen başımızı derde sokabilecek nükleer silâhlardan ve her türlü Amerikan üslerinden, dengenin daha fazla bozulmasını da beklemeden arınma bizim işimiz dir. Süper Devletler arasındaki pazarlıklara konu olmaktan tez elden kurtulmalıyız.

6 ● İlk hedef tahtası olmak, yurdumuzu 32 milyonun mezarı haline getirmekle yüz yüze bırakmak, tarafsız ve barışçı hedeflere yönelmeyi geciktirmek tarihî bir sorumluluk yüklenmek demektir.

7 ● Elbette. Ancak ilk cevaplarda özetlenen ekonomik güç, buna imkân ve devamlılık sağlar. Dizginleri yeniden yabancı sömürü çevrelerine teslim edecek işbirlikçi düzeni de yok etmedikçe bu ekonomik güce varılamaz.

8 ● Gerçek milliyetçilerin yürüttüğü bağımsızlık ve Antiemperyalizm savaşına gecikmeden katılmayı ve tarihlerini tamamlamayı kuşkululara da tavsiye etmeliyiz. Tabii kişisel veya sınıfsal bazı çıkarlara angaje olanlar bu davete katılmayacak ve emperyalistlere yaranmak için Kurtuluşumuzun birlik cephesini sun'i bölünmelere sürükliyerek faşist bir yönetimde Yabancı kaynakların kuklası olarak hizmete girmeyi hayal edeceklerdir.

Dündar Seyhan

1 ● Büyük devletlerle izlenecek dış politika, Türkiyenin dış emniyeti ve dış ekonomik dengesinin sağlanması esasına dayanır. Bu iki ana hususu temin etmeye mâtuf siyasî davranışımızı, her şeyden önce, iki büyük devletin ekonomik olarak tecelli eden emperyalist çıkarlarını bertaraf edecek surette tanzim etmek zorunda olduğumuza inanıyorum. Mesafeli ilişkiden maksadın, büyük devletlerin Türkiye'nin zararında kendi çıkarlarını sürdürmek faaliyetine son vermek mânâsına geldiği iyice anlaşılmalıdır. Böyle bir dış politika sağlandıktan sonra her yöne doğru dostluk ilişkileri kurmakta hiç bir mahzur görmem.

2 ● Bir devletin diğer bir devlet üzerinde vesayet niteliğindeki imtiyazı bulunduğu müddetce kişilikli bir dış politikadan bahsetmek âlemi kendine güldürmek demek olur. Bu durumda kalmış bir memleketin sürdürdüğü dostluk ve düşmanlık politikası ilgili devletten çok imtiyaz sahibi devletin çıkarlarına uygun olarak tecelli eder.

3 ● Süper devletlerin Türkiye üzerinde karşılıklı menfaatlarına uygun olarak birbirlerine imtiyaz tanımaları veya mevcut olan imtiyazı hoş görü ile karşılamayı kabul etmelerini Türkiye'nin kendi açısından memnuniyetle mütalâa etmeye kalkmak anlaşılmaz bir devlet adamlığı mantalitesidir. Ve böyle bir hoş görüyü kabul ettirmiş olmayı iftihar ederek ifade etmek ise Türkiyenin bağımsızlık haysiyetinin bugüne kadar nasıl hafife alındığının en açık bir delilidir.

4 ● Bu sual, kanaatımca, bugün büyük gayretler sarfedildiği iddia edilen Türkiye'nin kalkınmasıyla doğrudan doğruya ilgilidir. Yirmi yılı aşan bir süredir Amerika Birleşik Devletlerine sağlanmış olan ekonomik imtiyazlar bu devleti Türkiye üzerinde sömürücü bir vasî hüviyetine büründürmüştür. Türkiyenin ise 16 ncı yüzyıldan beri kalkınamamasının asıl nedeninin kapitalist düzene erişmiş devletlerin emperyalist baskısından ileri geldiği bugün açık bir gerçek olarak meydana çıkmıştır. Kalkınma, her şeyden evvel, ekonomik çıkarlar heyeti mecmuası şeklinde tecelli eden bu emperyalist baskıdan kurtulmaya bağlıdır. Bu baskı devam ettiği müddetce Türk devletinin kendi ekonomisine sahibolması yeteneği ve fırsatı verilmeyecektir. Diğer taraftan devletin bugünkü ekonomik politikası devam ettiği sürece de yabancı devletlerin ve işbirlikçilerinin Türkiye menfaatlarında sülükleşmeleri bertaraf edilemiyecektir. O halde devlet; dış politikasını ve ekonomik politikasını bir taraftan dış baskılardan kurtulmaya yöneltirken diğer taraftan ekonomik imkânlarını ilmî esaslara oturtan seferber edici bir tutum çerçevesinde yönetmek zorunluğundadır. Bu takdirde, dış hegemonyalardan kurtulduğumuz oranda, başka bir devletin kucağına atılmak şöyle dursun, Türkiye kalkınmasının gerçek yoluna girmiş oluruz kanısındayım.

5 ● Rusya ve A.B.D. nin kendi aralarında nükleer bir savaşa gidip gitmeyeceklerini iyimser bir açıdan mutalâa etmek bize düşmez. Devlet adamlığı, devlete yönelecek muhtemel tehlikeleri önceden hesaplamak ve bu tehlikelere karşı yerinde, zamanında ve yeterince gerekli tedbirleri almak demektir. Mesele, böyle bir harp çıktığı taktirde Türkiye'yi bulunduğu şart içinde en az zarar görebilecek duruma ulaştırmaktır.

Türkiye'de bulunan Amerikan üslerinin Türkiye'yi nükleer bir hedef olma durumuna sokup sokmadığı ayrı bir konudur. Aslında, büyük devletler arasında çıkacak nükleer bir savaşın dünyadaki bütün devletleri mutazarrır edeceği, belli bölge veya bölgelere inhisar etmeyeceği, hedef teşkil etsin etmesin böyle bir savaşın direkt ve yan tesirlerinden tüm insanlığın ağır zararlar göreceği bir vâkıadır.

Üzerinde durulması gereken problem, Amerikan üslerinin hedef olma bakımından değil, Amerika'nın Türkiye üzerindeki sürdüregeldiği ekonomik emperyalizmin bir baskı aracı olarak ele alınmasıdır.

6 ● Sualin cevabını kısmen 5 nci maddede verdim sayılır. Biraz daha tavzih edersek, stratejik olarak Türkiye'deki Amerikan üslerinin nükleer ilk hedef olarak seçilmesini askerlik tekniği yönünden yeterlilik teşkil etmeyeceği kanısındayım. Nükleer savaşın ilk hedefi karşı tarafın nükleer gücünü yok etmek esasına dayandırılmak lâzım gelir. Bu ise, tarafların her birinin elinde bulunan büyük imkânlara rağmen bir anda elde edilmesi mümkün olamıyacak bir başarıdır. Türkiye'deki üsler böyle bir savaşta olsa olsa tâli hedef olarak seçilebilir. Gelişen büyük teknoloji yakınlık ve uzaklık mefhumunu ortadan kaldırmıştır. Her iki tarafın feza çalışmalarına harcadıkları emek ve para hacmi ile sadece insanlığın medeniyet ve refaha ulaştırılmasını gaye edinmediği âşikârdır. Gelişimleri daha yakından koğuşturmak, meselelere global bir görüş açısından bakmak ve değerlendirmek doğru karar ve kanaata varmanın tek yoludur. Kendimizi dünyanın mihrakında kabul etmekten vazgeçmeliyiz ve gerçekçi bir görüşle, her şeyden önce, şu ekonomik çıkmazdan kurtulmak için her fırsattan faydalanma yollarını aramalıyız.

7 ● Güçlenmiş büyük bir devletin gelişmemiş devletler üzerinde kendi sömürü düzenini kurmayı gerçekleştirmeye gayret etmesi, kendi çıkarı açısından bir dereceye kadar mâzur görülebilir. Asıl dâvâ sömürülen devletin sömürüye karşı direnmesi ve tedbir almasıdır. Bir devleti idare eden siyasî organizasyon, çıkarcı devletle mücadele etmek yerine işbirlikçilerinin imkânlarını geliştirmeyi kendi plân ve programı olarak kabul ve ilân ederse asıl kutsal yurtseverlik vazifesi sömürüye zemin hazırlayan ve devam ettirenlerle mücadele etmektir. Bu hükûm sömüren devletle mücadele edilmemesi mânâsını tazammun etmez.

8 ● Memleketlerini sömürü ahtapotunun kıskaçlarından kurtarmak için yiğitçe mücadeleye koyulanları «başka maksatlara âlet olmak ihtimali» ile suçlamaya kalkmak, aynı mücadele için dünya tarihinde ilk bayrak açanlardan biri olan güçlü devlet adamı İsmet Paşa'nın ne tarihi kişiliği ne de olgun devlet adamlığı ile bağdaşır bir davranış değildir. Paşa'nın her şeyden önce bir teenni-politikacısı olduğu unutulmamalıdır. Bugün bütün parlaklığı ile su üstüne çıkan memleket sorunlarına karşı ilerici ve devrimci güçlerin gösterdiği reaksiyon Paşa'yı «düzenin tekrar sarsıntı geçirmesi ihtimali» yüzünden endişelere sürüklemektedir. Bir taraftan Partisi «düzen değişsin» sloganını işlerken kendisinin fren unsuru olmaya kalkması, her zaman olduğu gibi, reva görülen bir düzen değişikliği için kendisine ve dayandığı siyasî örgütten başka kimseye güven duymamasından ileri gelmektedir.

Yusuf Küpeli

(FKF Genel Başkanı)

1 ● Gerjek barışın, uzlaşmaz sosyal menfaat çelişkilerinin çözümlendiği bir dünyada var olabileceğine inanıyorum. ABD ile dostça ilişkiler içinde olmak demek, statükonun kabulü, yani Amerika'nın Türkiye üzerindeki hegemonyasının, Amerikan sömürgeciliğinin kabulü demektir. Eğer Amerika tüm askerî güçleri, üsleri ile Türkiye'yi terkeder, ekonomik sömürüye de son verirse, aramızda dostça, ama mesafeli ilişkiler kurulabilir. Bir sosyalist olarak, içinde bulunduğumuz durumda, tüm millîci güçlerin Amerikan sömürgeciliğine karşı savaşması gerektiğine inanıyorum.

Sovyetler Birliğine gelince; şu anda onlarla dostça ama mesafeli ilişkiler kurmamızda hiçbir sakınca yoktur.

2 ● ABD'nin Türkiye'deki vesayet niteliğini taşıyan imtiyazları devam ettiği sürece, kişilikli bir dış politikanın izlenmesi olanaksızdır. Şüphesiz, U 2 olayı gibi olup bittilerin her an tekrarlanabileceği, halkımızın hiç haberi olmadan korkunç bir nükleer savaşın içine sürüklenebileceği bir ortamda «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmiyeceğiz» demek, gerçekçi bir görüşü yansıtmaz. Hele böyle bir ortamda, «Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası izliyemeyiz» demek, ilk kurtuluş savaşımızın yöneticilerinden birine hiç yakışmaz.

3 ● Gerektirmez.

4 ● Böyle bir iddiaya katılamam. Bu, Amerikan sermayesi ile göbek bağı olan işbirlikçi hainlerin yürüttüğü iğrenç bir propagandadır. Buna ancak üretici olmayan, kendi gücünün bilincine varmamış zavallılar inanabilir. Bu iğrenç propagandanın amacı, sosyalist güçlerle diğer millîci güçler arasında Amerikan sömürgeciliğine karşı kurulan güçbirliğini parçalamaktır.

5 ● Sovyetler Birliğindeki stratejik hedeflere en yakın mesafeden, en kısa zamanda, en ağır darbeyi vurabilecek Amerikan üslerinin bulunduğu yurdumuz, şüphesiz karşı taraf için de bir nükleer savaşta ilk hedef olacaktır. Sömürgeci Amerika'nın kendini sokan akrep örneği, ulusal kurtuluş savaşları hızlandıkça son çare olarak bir nükleer savaşı başlatma ihtimali de her an söz konusudur.

6 ● Ulusal kurtuluş savaşları hız kazanıp, Amerika sömürdüğü ülkelerden kovulurken, kapitalizmin iç çelişkisi kendi anavatanında büyüyecek ve sonuç olarak kapitalizm Amerika'da da yıkılıp, yerine sosyalist düzen kurulacaktır. Her an bu korkulu rüyayı gören Amerikan tröstlerinin yöneticileri, dengenin sosyalist blok lehine değiştiği dünyamızda son çare olarak bizden sonra tufan deyip bir nükleer savaşı başlatabilirler. Bütün bunları göz önüne alarak, bizi bir nükleer savaşın ilk hedefi haline getiren Amerikan üslerini yurdumuzdan hemen kaldırmamız gerekir.

7 ● Şüphesiz...

8 ● İnönü'nün bu görüşü hatalıdır. Amerika'nın askerleriyle, üsleriyle, ikili anlaşmalarıyla ve iktisadî sömürüsüyle üzerimizde kurduğu hegemonya gün gibi açıktır. Bunlara karşı çıkmaksa her gerçek vatanseverin boynuna borçtur.

Çağrı •

Savcı Şiar Yalçın Vatanseverlere sesleniyor...

... bu ülkede Cumhuriyet Savcılarının egemen sınıfların uşağı olmadıklarını, sadece milletin ve Anayasa ile, insan haklarına aykırı olmayan kanunların hizmetinde ve emrinde olduklarını... göstermeğe kararlıyım

Ben, Koyulhisar Cumhuriyet Savcısı Şiar Yalçın:

• «Akşam» gazetesinin 22, 23 ve 24 Ağustos 1967 tarihli nüshalarında yayımlanan yazımda, faşist İtalyan Ceza Kanunundan aktarılan T.C.K. nun 141 ve 142. maddelerinin Anayasaya aykırı olmadığına dair Anayasa Mahkemesinin kararını eleştirmeğe ve aksi fikri savunmağa cür'et ettiğim için;

• Yine «Akşam» gazetesinin 7 ve 8 Mart, 28 ve 29 Mart 1968 tarihli sayılarında yayımlanan yazılarımda, fikir suçlarının, ve hele fikir suçundan sanık kimselerin hükümden önce tevkifinin Anayasaya ve insan haklarına aykırı olduğunu belirtmeğe cür'et ettiğim için;

• «Cumhuriyet» gazetesinin 15 Mart 1968 tarihli sayısında yayımlanan bir «okuyucu mektubu»mda, Çetin Altan'ın Mecliste linç edilmek istenildiği gece İçişleri Bakanı Faruk Sükan tarafından Nâzım Hikmet aleyhinde sarfedilen yakışıksız sözlere cevap vererek Nâzım Hikmet'in namuslu bir insan ve büyük bir vatan şairi olduğunu yazmağa cür'et ettiğim için;

• 28 ve 29 Mayıs 1968 tarihli «Akşam» gazetelerinde yayımlanan yazımda, 27 Mayıs devrimini kutlamağa, köy enstitülerini ve zenginlerden alınan varlık vergisini övmeğe ve sosyal adaletten söz etmeğe cüret ettiğim için;

• 6 Eylül 1968 tarihli «Akşam» gazetesinde yayımlanan «Altıncı Filonun Ziyareti bir Meydan Okumadır» başlıklı yazımda, Amerikan emperyalizmine karşı çıkmağa, ve Amerikan emperyalizminin askerî temsilcilerini en büyük askerî zaferimizin yıldönümünde karasularımıza dâvet etmek gafletini gösteren yöneticilerimizi kınamağa cür'et ettiğim için;

• «Akşam» gazetesinin 6, 7 ve 8 Kasım 1968 tarihli sayılarında çıkan yazımda değerli yargıç ve yazar Ali Faik Cihan'ın «Sosyalist Türkiye» adlı eserini övmeğe ve bütün aydınlarımıza salık vermeğe cüret ettiğim için;

• Muhtelif tarihlerde «Akşam» gazetesinde yayımlanan diğer bazı meslekî yazılarımda, hâkim ve Cumhuriyet savcılarına işten el çektirilebilmesini öngören kanun hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmeğe ve Adliye meslek mensuplarının mukadderatı üzerinde söz sahibi olan yüksek karar organlarını, egemen sınıfların ve onların siyasal temsilcilerinin menfaat ve emellerine âlet edilmek tehlikesine karşı uyarmağa cüret ettiğim için;

• İngiltere'de münteşir «The Economist» dergisinin 20 Nisan 1968 tarihli nüshasında yayımlanan bir mektubumda, Türk seçim kanununda yapılan, ve sonradan Anayasa Mahkemesince iptâl edilerek Anayasaya aykırılığı tescil edilmiş olan değişikliğin gerçek amacını açıklamağa cüret ettiğim için;

• «The Economist» dergisinde çıkan mektubum «Ant» dergisinin 7 Mayıs 1968 tarihli sayısında iktibas edilerek Adalet Partisi milletvekili Aydın Yalçın'ın daha önce aynı konu ile ilgili olmak üzere adı geçen İngiliz dergisine gönderdiği mektupla birlikte yayımlandığı için;

• Yaptığı bir konuşmada ileri sürdüğü fikirlerden dolayı beş sene ağır hapis cezasına mahkûm olan Mihri Belli'ye mektup yazarak mahkeme kararını değil, sadece ona mesnet **teşkil eden anti-demokratik kanun hükümlerini** yermeğe ve kendisine sempatilerimi bildirmeğe cüret ettiğim için,

• Bu mektubum «Türk Solu» dergisinin 1 Ekim 1968 tarihli sayısında yayımlandığı için,

• Nâzım Hikmet'in eserlerini yayımladı diye tutuklanan Nezihe Meriç'e, ütopik sosyalizmi övdü diye altı sene üç ay ağır hapis cezasına mahkûm edilen Şadi Alkılıç'a ve Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etti diye İstanbul Emniyet Müdürlüğünde Gestapo bozuntusu polisler tarafından kıyasıya dövülen, hayasızca sövülen ve arkasından da tutuklanan yiğit şoför Yalkın Özerden'e Anayasa ve mevzuata aykırı olarak muhataplarına verilmeyerek muhbiri sadıklar tarafından Adalet Bakanlığına intikal ettirilen sempati mesajları göndermeğe cüret ettiğim için,

• İki yıl önce Finike Cumhuriyet Savcısı olarak görev ifa ettiğim sırada, kanunları fakirlere ve zenginlere seyyanen uygulamayı şiar edindiğim, Atatürkçü ve devrimci düşüncelerimi gerek hususî toplantılarda gerekse resmî törenlerde açıklamaktan çekinmediğim için toprak ağalarının, eşraf ve mütegallibenin hışmına uğrayarak ve onlar tarafından «persona non grata» ilân edilerek keyiflerince Koyulhisar'a «sürülmem» üzerine Danıştayda iptal dâvâsı açarak gerçekleri açıklamağa ve Bakanlık yetkililerinin maskelerini indirmeğe cüret ettiğim için;

• Hülâsa, devlet memuru ve Cumhuriyet savcısı olmayı, egemen sınıfların ve onların siyasal temsilcilerinin emir kulu ve maşası olmak anlamında telâkki etmediğim ve aydın bir vatandaş sıfatile yurdumun sorunlarına eğilmekten, inandığım bir dâvayı savunmaktan ve doğruları söyleyip yazmaktan çekinmediğim, Atatürk'ün izinde, Cumhuriyet, millî bağımsızlık, halkçılık, devletçilik, lâiklik ve DEVRİMCİLİK ilkelerine bağlılığımı, emperyalizme, soygun ve sömürü düzenine, taassup ve irticaa düşmanlığımı Anayasamın tanıdığı hakların çerçevesi içinde faal bir şekilde ifade ederek yurttaşlık ve insanlık görevimi yerine getirmeğe cüret ettiğim için;

• Şimdiye kadar hemen her yazım için bir tane olmak üzere hakkımda bir düzineye yakın «tahkik izni» verilmiş ve aradan bunca zaman geçmiş olduğu halde, yetkili merciden tek bir disiplin cezası almamış olmama göre, muahezeyi gerektirir, iddia edildiği gibi «savcılık şeref ve onurunu, memuriyet nüfuz ve itibarını sarsıcı» hiç bir harekette bulunmadığım gün gibi aşikâr olmasına rağmen; Ceza işleri genel müdürü Melih Ezgü'nün imzasını taşıyan ve Adalet Bakanı Hasan Dinçer'in tasdik ve tasvibine iktiran etmiş olan 24.12.1968 tarihli yazı ile Hâkimler Kanununun 92. maddesinin son fıkrası örneğince meslekten çıkarılmam istenilmekte, ve sözde tahkikat evrakını ihtiva eden bir sürü dosya bu maksatla yüksek savcılar kurulu başkanlığına tevdi edilmiş bulunmaktadır.

Henüz meslekten çıkarılıp çıkarılmayacağım belli değildir. Başkanın dışındaki oniki üyesinin dördünü Bakanlık temsilcilerinin teşkil ettiği Yüksek Savcılar Kurulu, Bakanlığın talebine uygun olarak meslekten çıkarılmama karar verse bile, Danıştayın bu yüzde yüz haksız ve kanuna aykırı kararı iptal edeceği hemen hemen muhakkaktır.

....

Ben şahsen sonuna kadar mücadeleye devam ederek, demokratik olduğu her gün kürsü ve meydanlardan avaz avaz tekrar edilen bir ülkede Cumhuriyet savcılarının egemen sınıfların uşağı olmadıklarını, sadece milletin ve Anayasa ile insan haklarına aykırı olmayan kanunların hizmetinde ve emrinde olduklarını ve bir siyasî partiye üye olmamak ve vazifelerinde vatandaşlar arasında siyasî inanç farkı gözetmemek şartiyle her konudaki fikirlerini serbestçe açıklayabileceklerini göstermeğe kararlıyım.

Ancak bu mücadelemin daha etkin, daha güçlü ve daha başarılı olabilmesi için ve de egemen sınıfların ve onların siyasal temsilcilerinin benim şahsımda çıkarlarına aykırı fikirleri susturmak, emellerine âlet olmayan devlet memurlarını sindirmek ve kurulu düzene karşı çıkmak cesaretini gösteren Atatürkçü, toplumcu ve devrimci bütün zinde kuvvetlere meydan okumak istediklerine inandığım için;

Bütün bu zinde kuvvetleri, emekçileri, öğrencileri, öğretmenleri, bütün namuslu aydın, yazar ve düşünürleri, iktidarları dahilinde bulunan her türlü vasıtalarla beni desteklemeğe, emekten ve halktan yana fikir, tutum ve davranışlarım yüzünden uğradığım kahırlara, haksızlığa ve baskılara karşı seslerini yükseltmeğe, ileri fikirlerden korkan gafil ve ahlâksız halk düşmanlarına hadlerini bildirmeğe çağırıyorum.

Mutlu ve aydınlık yarınlar mutlaka bizim olacaktır.

Kahrolsun emperyalizm!

Kahrolsun soygun ve sömürü düzeni!

Kahrolsun insanın insana kulluğu!

Yaşasın bağımsız, demokratik, lâik ve devrimci Türkiye Cumhuriyeti!

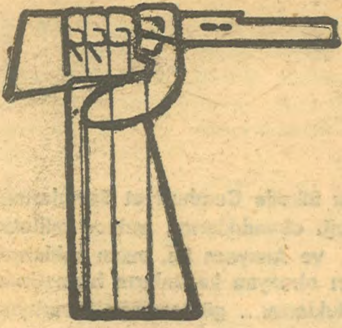
BÜYÜK HALK OZANLARI

AŞIK FERMANİ GECESİ

27 Şubat 1969 Perşembe (Kurban Bayramı birinci) günü Saat 20 den sabaha kadar İstanbul SPOR ve SERGİ SARAYI'nda yapılacak bu büyük gecemize dostların onur vermesini dileriz.

Aşık Mahzuni, Aşık Şah Turna, Aşık Kulhasan, ve çocukları, Latife Kaygusuz, Aşık Selmani, Aşık Kul Ahmet, Aşık H. Çırakman, Aşık Ali Rıza, Muharrem Akkuş, Ruhi Su, Bilal Bozdağ, Mahmut Erdal, Hülya Avcı, Şemsi Yastıman, Nurhayat, A. Karadağ, Temelî

T.S. 130

Afrika'da kurtuluş savaşları

II-Frelimo

(Mozambik'in ümidi)

İlhan SAVAŞÇI

Bu yazı serisine Mozambik Kurtuluş Cephesi (FRELİMO) nun Cezayir temsilcisi Jose Montera ile yapılan bir röportajla başlamıştık. Bu yazıda yine Mozambik, Mozambik Kurtuluş Savaşı ve FRELİMO üzerinde duracağız. Okuyucularımız bunu hiç yadırgamasınlar. Dünyamızın geleceği, Vietnam'dan Bolivya'ya, Tayland'dan Güney Afrika'ya kadar bütün sömürge, yarı-sömürge ve bağımlıülkelerde verilmekte olan kurtuluş savaşları ile belirleniyor. Şu halde ,nerede olursa olsun her devrimci, dünyanın dört bir köşesindeki bu kurtuluş savaşları hakkında bilgi edinmek, onları eksilmeyen bir ilgi ile izlemek zorundadır **«Kalbinin yarısı burada ise yarısı orada»** olmalıdır. Hele bu devrimci Türkiye gibi 2 .Millî Kurtuluş **Savaşı vermek** durumunda olan bir ülkede yaşıyorsa, dünyadaki kurtuluş hareketlerini izlemek sorunu daha da önem kazanıyor demektir. Zaten bu yazı serisi de, bu amaca yardımcı olabilmek için hazırlanmıştır. Ve FRELİMO hareketi başarıya ulaşırsa bu, yalnız Mozambiğin degil, Güney Afrika Cumhuriyeti, Angola; Zimbabive ile birlikte bütün Güney Afrika'nın kurtuluşunu etkileyecek önemde bir olay olacaktır.

MOZAMBİĞİ TANIR MISINIZ?

Afrikanın güney-doğusunda, Hint okyanusu kıyısında şerit gibi uzanan bir ülkedir Mozambik. Zambezi nehri ülkeyi ikiye böler ve Madagaskar ile kıt'a arasındaki, Mozambik kanalına dökülür. Yüzölçümü 771 000 km2, nüfusu 6,5 milyondur.

Ve ülke tam 450 yıldır Portekiz sömürgesidir. Fakat Portekiz'in modern sömürge politikasını benimsemesi ve Mozambiği tam kontrolu altına alması 19. asrın sonuna rastlar.

Portekiz de, Afrikadaki diğer Avrupa devletlerinin yolunu izledi. Geniş topraklar, işlemek üzere özel şirketlere verildi, ürünleri sahile taşıyabilmek için bir kara ve deniz yolu şebekesi kuruldu ve Portekiz çiftçileri göç etmeye teşvik edildi. Bunda pek sınırlı bir başarı sağlandı. Bugün 6,5 milyon nüfusun 100 000'i beyazdır. Ve Portekiz Arfikası, yani Mozambik ve Angola, Afrikadaki en geri kalmış ülkeler sayılmaktadır.

Portekiz sömürgecilerinin iki konudaki davranışı kurtuluş hareketinin gelişmesine önemli etki yaptı.

Birincisi iş **«mukavelesi»** sistemi idi. Böylece tarım alanında ucuz ve bol işgücü sağlanması düşünülmüştü. Bunun «mukavele» denilecek yeri yoktu ama, öyle isimlendiriliyordu işte: 18 ile 55 yaşları arasındaki her Afrikalı erkek, kendisinin başka bir sahada daha kârlı olarak kullanılabileceğini ispatlamadıkça, iş «mukavele» sine bağlanabilirdi. Bu şekilde toplanan işçiler, ya Mozambiğin iç böglelerindeki çiftliklere veya Rhodesia ve Güney Afrika'ya gönderiliyordu. Ne güzel «mukavele» değil mi? Köylerden işçileri, ya adam başına yüklü bir ücret alan «ruhsatlı» toplayıcılar, veya hastalık ve temaruzu ayırmakta ihtisas yapmış köy «şef» leri topluyorlar. Eğer işçiler komşu ülkelere «ihraç» edilirse, bunlar için sömürge adam başına 6 dolar alıyordu. Bu modern esir ticaretinin bu önemli sonucu, bir arada sürülen işçilerin, yöneticilere karşı duydukları kızgınlığın etkisiyle, aralarındaki asırlardan gelme kabile ayrılıklarını bir yana itip, dayanışma duygusu içinde, hızla bilinçlenmeleri oldu. Ayrıca «kontrat» tan kaçıp, komşu ülkelere, Tanzania, Malawi ve Zambia'ya yerleşenler büyük gruplar meydana getirdiler. FRELİMO, işte böylece, bu sürgündeki Mozambikliler tarafından Tanzania'da kuruldu. Bugün de merkezi Dar-el-Selâm'dadır.

Sömürgecilerin önemli sonuçlara yol açan ikinci davranışı, Afrikalıları hemen tamamen, eğitimden yoksun bırakmaları idi. Yaklaşık olarak, orta - dereceli okul çağında 2,5 milyon çocuk vardı. Okuyan ise sadece 500!.. Bu, Mozambikte, büyük bir «boşluk meydana getirmişti. Ne siyasî partiler vardı, ne sendikalar, ne de esnaf örgütleri.. Ayrıca Afrikalı burjuvazi de önemsenmeyecek kadar zayıftı. Mağaza ve dükkânlar bile ya Asyalı, ya da Portekizliler tarafından çalıştırılıyordu. Bu biryandan FRELİMO ya büyük güçlük çıkardı. Geçen sayıda okuduğunuz gibi, halkın ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, kendi mağazalarını kurmak zorunda kaldı. Fakat diğer taraftan, çatışmayı basite indirgeyerek, bu durum, çok olumlu bir rol de oynadı.

FRELİMO KURTULUŞ SAVAŞINI BAŞLATIYOR

FRELİMO, Tanazania'da, Dar-el-Selâm'da kuruldu. Sürgünde iki yıldan beri faaliyet gösteren üç milliyetçi hareket birleşme kararı aldı. Bunlar, Mozambik Afrikalıları Millî Birliği (MANU) Mozambik Millî Demokratik Birliği (UDENAMO), Mozambiğin Bağımsızlığı Millî Birliği (UNAMİ) idiler.

1962 Eylülünde Doğu Afrika'daki Mozambikli topluluklardan gelen 80 delege ve 500 gözlemcinin katılmasıyla, bir konferans toplandı. Burada FRELİMO kuruldu ve programı kabul edildi. Bir Merkez Komitesi teşkil edildi ve Başkanlığa **Dr. Eduardo Mondlane** seçildi.

Merkez Komitesi, kurtuluş hareketini örgütlemek için çalışmalara başladı. Kadroların kurulması ve yetiştirilmesi ;Mozambiğin bağımsızlığa kavuşmasını hızlandıracak her gayretin desteklenmesi; İmkân olan yerlerde okullar açılarak Mozambik halkının okutulması; Sendika, öğrenci ve kadın birliklerinin kurulması ve kuvvetle desteklenmesi alınan kararlar arasındaydı. Bu arada «Genellikle bütün barış ve hürriyetsever ülkelerden özellikle bağımsız Afrika ülkelerinden, Mozambiğin bağımsızlığa kavuşmasını destekleyecek her türlü yardımın istenmesi» kararlaştırıldı.

1964'de ilk FRELİMO birliklerinin Tanzania'dan kuzeydeki Cabo Belgado ve Nyasa eyaletine sızmasiyle savaş başladı. Kuzey Mozambik'de şehirler birbirinden uzak, yollar az ve ülke dağlıktır. Şehirlerde kurulmuş olan Portekiz karakollarının birbirine yardıma gelmesi zor ve geç oluyordu. FRELİMO bundan faydalandı. Bir karakolu bastıktan sonra pusu kurup, gelen takviyelere hücum ettiler. Böylece kazanılan zincirleme başarılar kurtuluş savaşlarının ve halkın moralini yükseltirken Portekizlileri çileden çıkardı ve teröre başladılar. Tanzania'da öğretmenlik yapmakta olan **Glyn Hughes**, Monthly Revien'de çıkan bir yazısında, **Joanine Mbawa** adlı Mozambikli bir kızın anlattıklarını, bir FRELİMO bültenine şöyle naklediyor:

«Portekizliler birgün köyüme geldiler. Bir kısmı PIDES (gizli polis) bir kısmı askerdi. Gebe olan kızkardeşimi öldürdüler, karnını yardılar ve çocuğu dışarı çıkardılar. Sonra başka bir adam öldürdüler, karnını yardılar ve cenini oraya koydular. Ve sonra kahkaha ile güldüler yaptıklarına. 23 yaşındaki ağabeyim ve babam dahil birçok kişiyi tutuklayıp, karakola götürdüler. Bir daha hiçbirini göremedik. Çalıların arasında saklanarak, 5 yaşındaki kardeşimle birlikte kaçabildim.

Joanina Mbawa, bugün FRELİMO kuvvetleriyle birlikte dövüşmektedir.» (1)

Bugün FRELİMO iki kuzey eyaletinde duruma tamamen hâkim olup, güneye Tête eyaletine sarkmış durumdadır. Geçen sayıda belirttiğimiz gibi Güney Afrikanın büyük ümit bağladığı Cabora Bassa barajı inşaatının bu bölgede olması durumun önemini arttırıyor. Barajı korumak için Güney Afrika ordusuna bağlı iki topçu birliği, şimdiden Mozambik topraklarına girdi. Kuzey eyaletlerde FRELİMO'nun duruma ne kadar hâkim olduğunu belirtmek için şunu söyliyelim ki, Temmuz ayında Nyassa'da FRELİMO'nun yıllık kongresi toplandı. Parti politikası eleştirildi, yeni seçimler yapıldı v.s.

Devam etmekte olan savaş kadroların politik bilincini geliştirdi ve keskinleştirdi. Portekizlilere karşı kazanılan başarılar, bir yandan da, FRELİMO'yu beynelmilel emperyalizm ile, millî kurtuluş savaşlarının baş düşmanı ile karşı karşıya getirdi. Portekize ve sömürgelerine yatırım yapmış olan Batılı devletler, NATO kanaliyle Portekizi destekliyorlardı. Bu durum da FRELİMO'yu şaşırtmadı. Hatta başkan Dr. Mondlane, bunu beklediğini açıkladı. Geçen 4 yıllık mücadelede tam başarı sağlanmıştı. Bundan sonra Güney Mozambik, Zambezi nehrinin güneyi için yapılacak savaş ise eskisinden çok sert olacaktı. Bu bölgedeki Beire ve Lourenço Marques limanları Rodezýaya ve Transval madenlerine giden demiryolu hattı ve Zambezi vadisi, Portekizden başka Güney Afrikayı da savaşa çekecekti.

Fakat FRELİMO nihaî zaferden emin :

«Tarih bizden yanadır. Diğer Afrika devletlerinin verdiği örneklerle ve Afrika devletleri ile sosyalist ülkelerin desteğine sahibiz. Emperyalist ülkelerindeki işçi hareketleri de bizim yanımızdadır. Ve bütün bu faktörlerin birleşmesi kurtuluş savaşımızın geleceğinin garantisidir.» (1)

(1) Monthly Review - December 1968

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete — Sahibi : Şerif Tekben — Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen — İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 — Ankara Temsilciliği : Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A — Dizgi Tertip : ÖZ—GÖR Matbaası, Basıldığı Yer : Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel : 27 89 49 — Ankara Dağıtımı : Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi — Ege Bölgesi Dağıtımı : Orhan Özşişman, İzmir — Yıllık Abonesi : Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL., — İlân : Santimi 20 TL., Yayın İlânları yüzde elli (% 50) indirimlidir.